

MIĘDZYNARODOWY TRAKTAT

o zasobach genetycznych roślin dla żywienia i rolnictwa,

sporządzony w Rzymie dnia 3 listopada 2001 r.

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu 3 listopada 2001 r. został sporządzony w Rzymie Międzynarodowy traktat o zasobach genetycznych roślin dla żywienia i rolnictwa, w następującym brzmieniu:

Przekład

**Międzynarodowy traktat
o zasobach genetycznych roślin dla żywienia
i rolnictwa**

Przyjęty na trzydziestej pierwszej sesji
Konferencji FAO

Preambuła

Umawiające się Strony,

Przekonane o szczególnej roli zasobów genetycznych roślin dla żywienia i rolnictwa, wyróżniających je cechach i problemach wymagających zastosowania odmiennych rozwiązań;

Zaniepokojone trwającą erozją tych zasobów;

**International Treaty
on Plant Genetic Resources for Food
and Agriculture**

Adopted by the Thirty-first Session
of the FAO Conference

Preamble

The Contracting Parties,

Convinced of the special nature of plant genetic resources for food and agriculture, their distinctive features and problems needing distinctive solutions;

Alarmed by the continuing erosion of these resources;

Uznając, że zasoby genetyczne roślin dla wyżywienia i rolnictwa są wspólną troską wszystkich państw oraz że wszystkie państwa w znacznym stopniu uzależnione są od zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa, pochodzących z obcych terytoriów;

Uznając, że ochrona, badanie, kolekcjonowanie, charakteryzacja, ocena i dokumentacja zasobów genetycznych roślin dla celów wyżywienia i rolnictwa ma zasadnicze znaczenie dla realizacji celów Rzymskiej Deklaracji o Światowym Bezpieczeństwie Żywnościowym oraz Planu Działań Światowego Szczytu Żywnościowego oraz zrównoważonego rozwoju rolnictwa dla zaspokajania potrzeb obecnych i przyszłych pokoleń, jak również uznając konieczność szybkiego wzmocnienia potencjału państw rozwijających się oraz państw w okresie transformacji ekonomicznej do podejmowania takich działań;

Zaznaczając, że Globalny Plan Działań dla Ochrony i Zrównoważonego Użytkowania Zasobów Genetycznych Roślin dla Wyżywienia i Rolnictwa stanowi ramy tych działań uzgodnione na forum międzynarodowym;

Stwierdzając również, że zasoby genetyczne roślin dla celów wyżywienia i rolnictwa są materiałem wyjściowym, niezbędnym do genetycznego udoskonalenia roślin użytkowych, zarówno na drodze selekcji prowadzonej przez rolników, jak i klasycznej hodowli roślin oraz współczesnej biotechnologii, a także są niezbędne w procesie adaptacji roślin do nieprzewidywalnych zmian środowiskowych oraz dla zaspokojenia przyszłych potrzeb człowieka;

Stwierdzając, że były, obecny i przyszły udział rolników ze wszystkich regionów świata, a zwłaszcza z regionów pochodzenia i różnorodności roślin, w zachowywaniu, udoskonalaniu, użytkowaniu i udostępnianiu tych zasobów stanowi fundament Praw Rolników;

Stwierdzając również, że uznawane przez niniejszy traktat prawa do zachowywania, użytkowania, wymiany i sprzedaży wyprodukowanych w gospodarstwie nasion lub innego materiału siewnego oraz prawo do udziału w procesie decyzyjnym, a także sprawiedliwym i równoprawnym podziale korzyści wynikających z użytkowania zasobów genetycznych roślin dla celów wyżywienia i rolnictwa, mają fundamentalne znaczenie dla realizacji Praw Rolników, jak również ich upowszechniania na forum krajowym i międzynarodowym;

Stwierdzając, że niniejszy traktat i inne właściwe porozumienia międzynarodowe powinny wspomagać się wzajemnie w dążeniu do osiągnięcia zrównoważonego rolnictwa i bezpieczeństwa żywnościowego;

Stwierdzając, że żaden z zapisów tego traktatu nie może być interpretowany w sposób zmieniający prawa i obowiązki Umawiających się Stron wynikających z innych porozumień międzynarodowych;

Cognizant that plant genetic resources for food and agriculture are a common concern of all countries, in that all countries depend very largely on plant genetic resources for food and agriculture that originated elsewhere;

Acknowledging that the conservation, exploration, collection, characterization, evaluation and documentation of plant genetic resources for food and agriculture are essential in meeting the goals of the Rome Declaration on World Food Security and the World Food Summit Plan of Action and for sustainable agricultural development for this and future generations, and that the capacity of developing countries and countries with economies in transition to undertake such tasks needs urgently to be reinforced;

Noting that the Global Plan of Action for the Conservation and Sustainable Use of Plant Genetic Resources for Food and Agriculture is an internationally agreed framework for such activities;

Acknowledging further that plant genetic resources for food and agriculture are the raw material indispensable for crop genetic improvement, whether by means of farmers' selection, classical plant breeding or modern biotechnologies, and are essential in adapting to unpredictable environmental changes and future human needs;

Affirming that the past, present and future contributions of farmers in all regions of the world, particularly those in centres of origin and diversity, in conserving, improving and making available these resources, is the basis of Farmers' Rights;

Affirming also that the rights recognized in this Treaty to save, use, exchange and sell farm-saved seed and other propagating material, and to participate in decision-making regarding, and in the fair and equitable sharing of the benefits arising from, the use of plant genetic resources for food and agriculture, are fundamental to the realization of Farmers' Rights, as well as the promotion of Farmers' Rights at national and international levels;

Recognizing that this Treaty and other international agreements relevant to this Treaty should be mutually supportive with a view to sustainable agriculture and food security;

Affirming that nothing in this Treaty shall be interpreted as implying in any way a change in the rights and obligations of the Contracting Parties under other international agreements;

Rozumiejąc, że powyższe stwierdzenia nie mają na celu ustanowienia hierarchii pomiędzy niniejszym traktatem a innymi porozumieniami międzynarodowymi;

Świadome, że kwestia zarządzania zasobami genetycznymi roślin dla wyżywienia i rolnictwa jest elementem łączącym sektor rolnictwa, środowiska i handlu oraz przekonane o potrzebie synergii między tymi sektorami;

Świadome swojej odpowiedzialności za zachowanie światowych zasobów genetycznych roślin dla celów wyżywienia i rolnictwa wobec obecnych i przyszłych pokoleń;

Uznając suwerenne prawo wobec własnych zasobów genetycznych roślin dla celów wyżywienia i rolnictwa, państwa mogą czerpać obopólne korzyści z utworzenia efektywnego wielostronnego systemu ułatwionego dostępu do wynegocjowanego zestawu tych zasobów oraz sprawiedliwego i równoprawnego podziału korzyści wynikających z ich użytkowania; oraz

Pragnąc sfinalizować porozumienie międzynarodowe w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa, w dalszej kolejności zwanej FAO, zgodnie z artykułem XIV Konstytucji FAO;

postanawiają, co następuje:

CZĘŚĆ I

Wprowadzenie

Artykuł 1

Cele traktatu

- 1.1. Celami niniejszego traktatu jest ochrona i zrównoważone użytkowanie zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa oraz sprawiedliwy i równoprawny podział korzyści wynikających z ich użytkowania, które realizowane są zgodnie z Konwencją o różnorodności biologicznej, na rzecz zrównoważonego rolnictwa i bezpieczeństwa żywnościowego.
- 1.2. Niniejsze cele zostaną osiągnięte poprzez ustanowienie bliskiej więzi tego traktatu z Organizacją Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa oraz Konwencją o różnorodności biologicznej.

Artykuł 2

Zastosowana terminologia

Dla celów niniejszego traktatu zastosowano terminy, które zdefiniowano następująco. Definicje te nie odnoszą się do materiałów znajdujących się w obrocie handlowym:

„Ochrona *in situ*” oznacza zachowanie ekosystemów i siedlisk naturalnych oraz utrzymanie i restytucję zdolnych do życia populacji gatunków w ich naturalnym środowisku, a w przypadku gatunków roślin

Understanding that the above recital is not intended to create a hierarchy between this Treaty and other international agreements;

Aware that questions regarding the management of plant genetic resources for food and agriculture are at the meeting point between agriculture, the environment and commerce, and convinced that there should be synergy among these sectors;

Aware of their responsibility to past and future generations to conserve the World's diversity of plant genetic resources for food and agriculture;

Recognizing that, in the exercise of their sovereign rights over their plant genetic resources for food and agriculture, states may mutually benefit from the creation of an effective multilateral system for facilitated access to a negotiated selection of these resources and for the fair and equitable sharing of the benefits arising from their use; and

Desiring to conclude an international agreement within the framework of the Food and Agriculture Organization of the United Nations, hereinafter referred to as FAO, under Article XIV of the FAO Constitution;

Have agreed as follows:

PART I

Introduction

Article 1

Objectives

- 1.1. The objectives of this Treaty are the conservation and sustainable use of plant genetic resources for food and agriculture and the fair and equitable sharing of the benefits arising out of their use, in harmony with the Convention on Biological Diversity, for sustainable agriculture and food security.
- 1.2. These objectives will be attained by closely linking this Treaty to the Food and Agriculture Organization of the United Nations and to the Convention on Biological Diversity.

Article 2

Use of terms

For the purpose of this Treaty, the following terms shall have the meanings hereunder assigned to them. These definitions are not intended to cover trade in commodities:

“*In situ* conservation” means the conservation of ecosystems and natural habitats and the maintenance and recovery of viable populations of species in their natural surroundings and, in the case of domesticated

udomowionych lub hodowlanych — w otoczeniu, w którym rozwinęły swoje szczególne cechy.

„Ochrona *ex situ*” oznacza ochronę zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa poza ich naturalnym środowiskiem.

„Zasoby genetyczne roślin dla celów wyżywienia i rolnictwa” oznaczają każdy materiał genetyczny pochodzenia roślinnego o faktycznej lub potencjalnej wartości dla celów wyżywienia i rolnictwa.

„Materiał genetyczny” oznacza każdy materiał pochodzenia roślinnego, w tym materiał służący do rozmnażania generatywnego i wegetatywnego, zawierający funkcjonalne jednostki dziedziczenia.

„Odmiana” oznacza grupę roślin, w obrębie niższego rangą pojedynczego botanicznego taksonu, wydzieloną na podstawie powtarzalnej ekspresji wyróżniających oraz innych charakteryzujących ją cech genetycznych.

„Kolekcja *ex situ*” oznacza zbiór zasobów genetycznych roślin dla celów wyżywienia i rolnictwa utrzymywany poza ich naturalnym środowiskiem.

„Miejsce pochodzenia” oznacza region geograficzny, w którym gatunek rośliny zarówno udomowiony, jak i dziki, rozwinął swoje pierwotne cechy wyróżniające go.

„Miejsce różnorodności roślin uprawnych” oznacza region geograficzny, charakteryzujący się wysoką różnorodnością genetyczną gatunków roślin uprawnych w warunkach *in situ*.

or cultivated plant species, in the surroundings where they have developed their distinctive properties.

“*Ex situ* conservation” means the conservation of plant genetic resources for food and agriculture outside their natural habitat.

“Plant genetic resources for food and agriculture” means any genetic material of plant origin of actual or potential value for food and agriculture.

“Genetic material” means any material of plant origin, including reproductive and vegetative propagating material, containing functional units of heredity.

“Variety” means a plant grouping, within a single botanical taxon of the lowest known rank, defined by the reproducible expression of its distinguishing and other genetic characteristics.

“*Ex situ* collection” means a collection of plant genetic resources for food and agriculture maintained outside their natural habitat.

“Centre of origin” means a geographical area where a plant species, either domesticated or wild, first developed its distinctive properties.

“Centre of crop diversity” means a geographic area containing a high level of genetic diversity for crop species in *in situ* conditions.

Artykuł 3

Zakres traktatu

Niniejszy traktat dotyczy zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa.

CZĘŚĆ II

Postanowienia ogólne

Artykuł 4

Zobowiązania ogólne

Każda z Umawiających się Stron zapewnia zgodność swojego prawa, rozporządzeń i procedur z zobowiązaniami określonymi z niniejszym traktacie.

Artykuł 5

Ochrona, badanie, kolekcjonowanie, charakteryzacja, ocena i dokumentacja zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa

5.1. Każda z Umawiających się Stron, zgodnie z ustawodawstwem krajowym oraz we współpracy z innymi Umawiającymi się Stronami, promuje zintegrowane podejście do badania, ochrony i zrównoważonego użytkowania zasobów

Article 3

Scope

This Treaty relates to plant genetic resources for food and agriculture.

PART II

General provisions

Article 4

General Obligations

Each Contracting Party shall ensure the conformity of its laws, regulations and procedures with its obligations as provided in this Treaty.

Article 5

Conservation, Exploration, Collection, Characterization, Evaluation and Documentation of Plant Genetic Resources for Food and Agriculture

5.1. Each Contracting Party shall, subject to national legislation, and in cooperation with other Contracting Parties where appropriate, promote an integrated approach to the exploration, conservation and sustainable use of plant genetic re-

bów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa, a w szczególności, o ile właściwe:

- (a) dokonuje przeglądu i inwentaryzacji zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa, uwzględniając ich status oraz stopień zróżnicowania populacji, w tym zasobów genetycznych o potencjalnym znaczeniu oraz, o ile to możliwe, dokonuje oceny stanu ich zagrożenia;
- (b) promuje kolekcjonowanie zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa oraz gromadzenie odpowiednich informacji o zagrożonych zasobach genetycznych lub o zasobach o potencjalnym znaczeniu;
- (c) promuje lub wspiera działania rolników i społeczności lokalnych, w zakresie zarządzania i ochrony zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa, utrzymywanych w uprawach polowych;
- (d) promuje ochronę *in situ* dzikich form roślin uprawnych oraz roślin dzikich dla celów produkcji żywności w rejonach chronionych, drogą wspomaganą, między innymi, wysiłków społeczności tubylczych i lokalnych;
- (e) prowadzi współpracę z zamiarem wypracowania efektywnego i zrównoważonego systemu zachowania *ex situ*, uwzględniając potrzebę właściwego dokumentowania, charakteryzacji, regeneracji i oceny zasobów genetycznych roślin oraz sprzyja rozwojowi i transferowi odpowiednich technologii służących wymienionym celom, w trosce o poprawę zrównoważonego użytkowania zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa;
- (f) monitoruje żywotność, poziom zróżnicowania oraz utrzymanie genetycznej integralności kolekcji zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa.

5.2. Umawiające się Strony podejmują odpowiednie działania celem zminimalizowania, a jeśli to możliwe, usunięcia powstałych zagrożeń w stosunku do zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa.

Artykuł 6

Zrównoważone użytkowanie zasobów genetycznych roślin

- 6.1. Umawiające się Strony opracowują i wdrażają właściwą politykę oraz stosują regulacje prawne, które sprzyjają zrównoważonemu użytkowaniu zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa.
- 6.2. Zrównoważone użytkowanie zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa może obejmować następujące działania:
  - (a) prowadzenie racjonalnej polityki rolnej, promującej rozwój i zachowanie różnorodnych

sources for food and agriculture and shall in particular, as appropriate:

- (a) Survey and inventory plant genetic resources for food and agriculture, taking into account the status and degree of variation in existing populations, including those that are of potential use and, as feasible, assess any threats to them;
- (b) Promote the collection of plant genetic resources for food and agriculture and relevant associated information on those plant genetic resources that are under threat or are of potential use;
- (c) Promote or support, as appropriate, farmers and local communities' efforts to manage and conserve on-farm their plant genetic resources for food and agriculture;
- (d) Promote *in situ* conservation of wild crop relatives and wild plants for food production, including in protected areas, by supporting, *inter alia*, the efforts of indigenous and local communities;
- (e) Cooperate to promote the development of an efficient and sustainable system of *ex situ* conservation, giving due attention to the need for adequate documentation, characterization, regeneration and evaluation, and promote the development and transfer of appropriate technologies for this purpose with a view to improving the sustainable use of plant genetic resources for food and agriculture;
- (f) Monitor the maintenance of the viability, degree of variation, and the genetic integrity of collections of plant genetic resources for food and agriculture.

5.2. The Contracting Parties shall, as appropriate, take steps to minimize or, if possible, eliminate threats to plant genetic resources for food and agriculture.

Article 6

Sustainable Use of Plant Genetic Resources

- 6.1. The Contracting Parties shall develop and maintain appropriate policy and legal measures that promote the sustainable use of plant genetic resources for food and agriculture.
- 6.2. The sustainable use of plant genetic resources for food and agriculture may include such measures as:
  - (a) pursuing fair agricultural policies that promote, as appropriate, the development and

systemów rolniczych, które wspierają zrównoważone użytkowanie biologicznej różnorodności rolniczej oraz innych zasobów naturalnych;

- (b) rozszerzanie badań, które wspomagają oraz chronią biologiczną różnorodność, poprzez maksymalizację różnicowania wewnątrz i międzygatunkowego dla potrzeb rolników, a w szczególności tych, którzy wytwarzają oraz uprawiają własne odmiany stosując ekologiczne zasady w utrzymaniu żyzności gleby, w walce z chorobami i szkodnikami;
- (c) promowanie stosownych działań hodowlanych, prowadzonych z udziałem rolników, szczególnie w państwach rozwijających się, które zwiększają możliwość hodowli odmian szczególnie przystosowanych do warunków socjalnych, ekonomicznych i ekologicznych, z uwzględnieniem rejonów marginalnych;
- (d) poszerzanie genetycznej bazy roślin użytkowych oraz zwiększanie zakresu genetycznej różnorodności dostępnej dla rolników;
- (e) promowanie szerokiego wykorzystania lokalnych i lokalnie przystosowanych roślin uprawnych, odmian oraz roślin o znaczeniu marginalnym;
- (f) popieranie, o ile to właściwe, większego wykorzystania różnorodności odmian i gatunków w uprawie polowej, ochronie i zrównoważonym użytkowaniu roślin uprawnych oraz tworzenie silnych powiązań pomiędzy tymi działaniami a hodowlą i postępem w rolnictwie w celu osiągnięcia zmniejszonej wrażliwości roślin uprawnych i erozji genetycznej, propagowanie zwiększonej produkcji rolnej zgodnie z doktryną zrównoważonego rozwoju oraz
- (g) dokonywanie przeglądu oraz, o ile to właściwe, dostosowywanie strategii hodowli roślin i regulacji dotyczących rejestracji odmian i dystrybucji materiału siewnego.

maintenance of diverse farming systems that enhance the sustainable use of agricultural biological diversity and other natural resources;

- (b) strengthening research which enhances and conserves biological diversity by maximizing intra- and inter-specific variation for the benefit of farmers, especially those who generate and use their own varieties and apply ecological principles in maintaining soil fertility and in combating diseases, weeds and pests;
- (c) promoting, as appropriate, plant breeding efforts which, with the participation of farmers, particularly in developing countries, strengthen the capacity to develop varieties particularly adapted to social, economic and ecological conditions, including in marginal areas;
- (d) broadening the genetic base of crops and increasing the range of genetic diversity available to farmers;
- (e) promoting, as appropriate, the expanded use of local and locally adapted crops, varieties and underutilized species;
- (f) supporting, as appropriate, the wider use of diversity of varieties and species in on-farm management, conservation and sustainable use of crops and creating strong links to plant breeding and agricultural development in order to reduce crop vulnerability and genetic erosion, and promote increased world food production compatible with sustainable development; and
- (g) reviewing, and, as appropriate, adjusting breeding strategies and regulations concerning variety release and seed distribution.

Artykuł 7

Article 7

Obowiązki Stron i międzynarodowa współpraca

- 7.1 Każda Umawiająca się Strona, o ile to właściwe, włącza do swoich programów rozwoju rolnictwa i terenów wiejskich działania, o których mowa w art. 5 i 6, oraz współpracuje z innymi Umawiającymi się Stronami, bezpośrednio lub za pośrednictwem FAO i innych międzynarodowych organizacji, w zakresie zachowania i zrównoważonego użytkowania zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa.
- 7.2 Współpraca międzynarodowa dotyczy w szczególności:
  - (a) stworzenia oraz wzmocnienia potencjału państw rozwijających się oraz państw w okresie transformacji ekonomicznej, w za-

National Commitments and International Cooperation

- 7.1 Each Contracting Party shall, as appropriate, integrate into its agriculture and rural development policies and programmes, activities referred to in Article 5 and 6, and cooperate with other Contracting Parties, directly or through FAO and other relevant international organizations, in the conservation and sustainable use of plant genetic resources for food and agriculture.
- 7.2 International cooperation shall, in particular, be directed to:
  - (a) establishing or strengthening the capabilities of developing countries and countries with economies in transition with respect to

kresie ochrony i zrównoważonego użytkowania zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa;

- (b) zwiększenie działań międzynarodowych promujących zachowanie, ocenę, dokumentację, genetyczne udoskonalanie, hodowlę roślin, nasiennictwo oraz podział, dostęp i wymianę zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa oraz stosowanych informacji i technologii, zgodnie z częścią IV;
- (c) utrzymanie i wzmocnienie instytucjonalnych porozumień, o których mowa w części V; oraz
- (d) wdrożenie strategii finansowania, o której mowa w art. 18.

Artykuł 8

Pomoc techniczna

W celu propagowania wdrożenia niniejszego traktatu Umawiające się Strony wyrażają zgodę na promowanie pomocy technicznej udzielanej Umawiającym się Stronom, a zwłaszcza państwowi rozwijającym się lub państwowi w okresie transformacji ekonomicznej, zarówno na mocy dwustronnych porozumień, jak też poprzez właściwe organizacje międzynarodowe.

CZĘŚĆ III

Prawa rolników

Artykuł 9

Prawa rolników

- 9.1 Umawiające się Strony uznają olbrzymi udział społeczności lokalnych i tubylczych oraz rolników we wszystkich regionach świata, a w szczególności w regionach pochodzenia i ośrodkach różnorodności roślin użytkowych, w zachowaniu i tworzeniu zasobów genetycznych roślin, stanowiących podstawę produkcji żywności oraz produkcji rolniczej na całym świecie.
- 9.2 Umawiające się Strony przyjmują, że odpowiedzialność za wdrożenie Praw Rolników związanych z zasobami genetycznymi roślin dla celów wyżywienia i rolnictwa należy do rządów państw. Zgodnie z potrzebami i priorytetami oraz krajowym ustawodawstwem, każda z Umawiających się Stron zastosuje właściwe środki, w celu ochrony i promowania praw rolników, które obejmują:
  - (a) ochronę tradycyjnej wiedzy dotyczącej zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa;
  - (b) prawo do równego podziału korzyści płynących z użytkowania zasobów genetycznych roślin dla celów wyżywienia i rolnictwa, oraz

conservation and sustainable use of plant genetic resources for food and agriculture;

- (b) enhancing international activities to promote conservation, evaluation, documentation, genetic enhancement, plant breeding, seed multiplication; and sharing, providing access to, and exchanging, in conformity with Part IV, plant genetic resources for food and agriculture and appropriate information and technology;
- (c) maintaining and strengthening the institutional arrangements provided of in Part V; and
- (d) implement the funding strategy of Article 18.

Article 8

Technical Assistance

The Contracting Parties agree to promote the provision of technical assistance to Contracting Parties, especially those that are developing countries or countries with economies in transition, either bilaterally or through the appropriate international organizations, with the objective of facilitating the implementation of this Treaty.

PART III

Farmers' rights

Article 9

Farmers' Rights

- 9.1 The Contracting Parties recognize the enormous contribution that the local and indigenous communities and farmers of all regions of the world, particularly those in the centers of origin and crop diversity, have made and will continue to make for the conservation and development of plant genetic resources which constitute the basis of food and agriculture production throughout the world.
- 9.2 The Contracting Parties agree that the responsibility for realizing Farmers' Rights, as they relate to plant genetic resources for food and agriculture, rests with national governments. In accordance with their needs and priorities, each Contracting Party should, as appropriate, and subject to its national legislation, take measures to protect and promote Farmers' Rights, including:
  - (a) protection of traditional knowledge relevant to plant genetic resources for food and agriculture;
  - (b) the right to equitably participate in sharing benefits arising from the utilization of plant genetic resources for food and agriculture; and

(c) prawo do udziału w procesie decyzyjnym, na szczeblu krajowym, w sprawach związanych z zachowaniem i zrównoważonym użytkowaniem zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa.

9.3 Żaden z zapisów tego artykułu nie może być interpretowany w sposób ograniczający prawa rolników do zachowywania, użytkowania, wymiany i sprzedaży pozyskanych w gospodarstwie nasion/materiału rozmnożeniowego, zgodnie z krajowym ustawodawstwem, o ile to właściwe.

CZĘŚĆ IV

Wielostronny system dostępu i podziału korzyści

Artykuł 10

Wielostronny system dostępu i podziału korzyści

- 10.1 W związku z występowaniem wzajemnych zależności między państwami Umawiające się Strony uznają suwerenne prawa państw do własnych zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa, a w tym prawo do określania przez ich rządy, zasad i zakresu dostępu do tych zasobów, które są regulowane przez ustawodawstwo krajowe.
- 10.2 Uznając suwerenne prawa państw, Umawiające się Strony ustanawiają wielostronny system, który w sposób wydajny, efektywny i przejrzysty ułatwia zarówno dostęp do zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa, jak też sprawiedliwy i równoprawny podział korzyści wynikających z użytkowania tych zasobów, oraz który jest oparty na zasadzie komplementarności i wzajemnie wspierających się podstawach.

Artykuł 11

Zakres Systemu Wielostronnego

- 11.1 Promując realizację celów, jakimi są zachowanie i zrównoważone użytkowanie zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa oraz sprawiedliwego i równoprawnego podziału korzyści wynikających z ich użytkowania zgodnie z art. 1, Wielostronny System obejmuje genetyczne zasoby roślin wymienionej w załączniku 1, wyłonione na podstawie następujących kryteriów: znaczenia tych roślin dla zabezpieczenia potrzeb żywnościowych oraz wzajemnej zależności Stron w realizacji tych potrzeb i działalności rolniczej.
- 11.2 System Wielostronny, zgodnie z art. 11 ust. 1, obejmuje wszystkie zasoby genetyczne roślin dla wyżywienia i rolnictwa wymienione w załączniku 1, które są zarządzane i kontrolowane przez Umawiające się Strony, a także kolekcje znajdujące się w sektorze publicznym. Dążąc

(c) the right to participate in making decisions, at the national level, on matters related to the conservation and sustainable use of plant genetic resources for food and agriculture.

9.3 Nothing in this Article shall be interpreted to limit any rights that farmers have to save, use, exchange and sell farm-saved seed/propagating material, subject to national law and as appropriate.

PART IV

The Multilateral System of Access and Benefit-sharing

Article 10

Multilateral System of Access and Benefit-sharing

- 10.1 In their relationships with other States, the Contracting Parties recognize the sovereign rights of States over their own plant genetic resources for food and agriculture, including that the authority to determine access to those resources rests with national governments and is subject to national legislation.
- 10.2 In the exercise of their sovereign rights, the Contracting Parties agree to establish a multilateral system, which is efficient, effective, and transparent, both to facilitate access to plant genetic resources for food and agriculture, and to share, in a fair and equitable way, the benefits arising from the utilization of these resources, on a complementary and mutually reinforcing basis.

Article 11

Coverage of the Multilateral System

- 11.1 In furtherance of the objectives of conservation and sustainable use of plant genetic resources for food and agriculture and the fair and equitable sharing of benefits arising out of their use, as stated in Article 1, the Multilateral System shall cover the plant genetic resources for food and agriculture listed in Annex I, established according to criteria of food security and interdependence.
- 11.2 The Multilateral System, as identified in Article 11.1, shall include all plant genetic resources for food and agriculture listed in Annex I that are under the management and control of the Contracting Parties and in the public domain. With a view to achieving the fullest possible

do osiągnięcia możliwie najbardziej szerokiego zakresu Systemu Wielostronnego, każda z Umawiających się Stron zaprosi do udziału, w tym systemie, wszystkich pozostałych posiadaczy zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa, o których mowa w załączniku 1.

- 11.3 Umawiające się Strony postanawiają zastosować odpowiednie środki, celem zachęcenia osób fizycznych i jednostek prawnych pozostających w obrębie ich jurysdykcji oraz posiadających zasoby genetyczne roślin dla wyżywienia i rolnictwa, o których mowa w załączniku 1, do udostępnienia swoich zasobów genetycznych roślin dla celów wyżywienia i rolnictwa w ramach Wielostronnego Systemu.
- 11.4 W przeciągu dwóch lat od wejścia w życie niniejszego traktatu, Organ Zarządzający oceni postęp osiągnięty w zakresie udostępnienia zasobów genetycznych roślin dla celów wyżywienia i rolnictwa, o których mowa w art. 11 ust. 3 w ramach Wielostronnego Systemu. Po dokonaniu tej oceny Organ Zarządzający podejmie decyzję, co do utrzymania ułatwionego dostępu dla osób fizycznych i jednostek prawnych, o których mowa w paragrafie 11 ust. 3, a które dotychczas nie udostępniły zasobów genetycznych roślin dla celów wyżywienia i rolnictwa w ramach Wielostronnego Systemu, bądź przyjmie inne stosowne rozwiązania.
- 11.5 System Wielostronny obejmuje również zasoby genetyczne roślin wymienione w załączniku 1 i utrzymywane w kolekcjach *ex situ* w Międzynarodowych Ośrodkach Badań Rolniczych Grupy Konsultatywnej ds. Międzynarodowych Badań Rolniczych (CGIAR), zgodnie z art. 15 ust. 1 lit. (a), oraz w innych międzynarodowych instytucjach, zgodnie z art. 15 ust. 5.

Artykuł 12

Ułatwiony dostęp do zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa w ramach Systemu Wielostronnego

- 12.1 Umawiające się Strony postanawiają, że ułatwiony dostęp do zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa w ramach Wielostronnego Systemu, który zdefiniowano w art. 11, jest realizowany zgodnie z postanowieniami niniejszego traktatu.
- 12.2 Umawiające się Strony zgadzają się zastosować niezbędne prawne oraz inne odpowiednie środki, celem zapewnienia takiego dostępu innym Umawiającym się Stronom w ramach Wielostronnego Systemu. W związku z powyższym taki dostęp jest również zapewniony osobom fizycznym i jednostkom prawnym podlegającym jurysdykcji każdej z Umawiających się Stron, z uwzględnieniem postanowień art. 11 ust. 4.

coverage of the Multilateral System, the Contracting Parties invite all other holders of the plant genetic resources of food and agriculture listed in Annex I to include these plant genetic resources for food and agriculture in the Multilateral System.

- 11.3 Contracting Parties also agree to take appropriate measures to encourage natural and legal persons within their jurisdiction who hold plant genetic resources for food and agriculture listed in Annex I to include such plant genetic resource for food and agriculture in the Multilateral System.
- 11.4 Within two years of the entry into force of the Treaty, the Governing Body shall assess the progress in including the plant genetic resources for food and agriculture referred to in paragraph 11.3 in the Multilateral System. Following this assessment, the Governing Body shall decide whether access shall continue to be facilitated to those natural and legal persons referred to in paragraph 11.3 that have not included these plant genetic resources for food and agriculture in the Multilateral System, or take such other measures as it deems appropriate.
- 11.5 The Multilateral System shall also include the plant genetic resources for food and agriculture listed in Annex I and held in the *ex situ* collections of the International Agricultural Research Centers of the Consultative Group on International Agricultural Research (CGIAR), as provided in Article 15.1a, and in other international institutions, in accordance with Article 15.5.

Article 12

Facilitated access to plant genetic resources for food and agriculture within the Multilateral System

- 12.1 The Contracting Parties agree that facilitated access to plant genetic resources for food and agriculture under the Multilateral System, as defined in Article 11, shall be in accordance with the provisions of this Treaty.
- 12.2 The Contracting Parties agree to take the necessary legal or other appropriate measures to provide such access to other Contracting Parties through the Multilateral System. To this effect, such access shall also be provided to legal and natural persons under the jurisdiction of any Contracting Party, subject to the provisions of Article 11.4.

- 12.3 Ułatwiony dostęp odbywa się zgodnie z następującymi warunkami:
- (a) zasoby genetyczne roślin są udostępniane wyłącznie w przypadku ich użytkowania i zachowywania do celów badawczych, hodowlanych i szkoleniowych dla wyżywienia i rolnictwa, pod warunkiem że nie są one wykorzystane w przemyśle chemicznym, farmaceutycznym i/lub w innej produkcji przemysłowej niezwiązanej z produkcją żywności i pasz. W przypadku roślin użytkowych o wielorakich zastosowaniach (w produkcji żywności i do innych celów), ich znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego jest czynnikiem decydującym o ich włączeniu do Wielostronnego Systemu oraz objęciu ułatwionym dostępem;
  - (b) procedury udostępniania są szybkie, nieobciążone koniecznością monitorowania poszczególnych prób, a próby dostarczane są nieodpłatnie. Jeśli opłata jest naliczana, nie przekracza kosztów minimalnych;
  - (c) wszystkie dostępne dane paszportowe oraz, zgodnie z obowiązującym prawem, wszystkie pozostałe nieujawnione dane opisowe są udostępniane wraz z dostarczaniem zasobami genetycznymi roślin do wyżywienia i rolnictwa;
  - (d) osoby otrzymujące zasoby genetyczne nie mogą ubiegać się o przyznanie praw własności intelektualnej ani żadnych innych praw ograniczających ułatwiony dostęp do zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa, do ich części lub komponentów genetycznych, w formie otrzymanej z Systemu Wielostronnego;
  - (e) decyzja o udostępnieniu zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa, będących w trakcie procesu hodowlanego, w tym także materiałów ulepszanych przez rolników, pozostaje w gestii hodowcy/rolnika przez okres ich hodowli/ulepszania;
  - (f) dostęp do zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa chronionych prawem własności intelektualnej bądź innym prawem własności jest zgodny z właściwymi porozumieniami międzynarodowymi oraz właściwym ustawodawstwem krajowym;
  - (g) zasoby genetyczne roślin dla celów wyżywienia i rolnictwa otrzymane i zachowywane w ramach Systemu Wielostronnego są nadal dostępne w ramach tego Systemu u podmiotów, które pozyskały te zasoby genetyczne dla celów wyżywienia i rolnictwa, zgodnie z zasadami niniejszego traktatu; oraz
  - (h) nie naruszając innych postanowień niniejszego artykułu, Umawiające się Strony uzgadniają, że dostęp do zasobów genetycz-
- 12.3 Such access shall be provided in accordance with the conditions below:
- (a) Access shall be provided solely for the purpose of utilization and conservation for research, breeding and training for food and agriculture, provided that such purpose does not include chemical, pharmaceutical and/or other non-food/feed industrial uses. In the case of multiple-use crops (food and non-food), their importance for food security should be the determinant for their inclusion in the Multilateral System and availability for facilitated access;
  - (b) Access shall be accorded expeditiously, without the need to track individual accessions and free of charge, or, when a fee is charged, it shall not exceed the minimal cost involved;
  - (c) All available passport data and, subject to applicable law, any other associated available non-confidential descriptive information, shall be made available with the plant genetic resources for and agriculture provided;
  - (d) Recipients shall not claim any intellectual property or other rights that limit the facilitated access to the plant genetic resources for food and agriculture, or their genetic parts or components, in the form received from the Multilateral System;
  - (e) Access to plant genetic resources for food and agriculture under development, including material being developed by farmers, shall be at the discretion of its developer, during the period of its development;
  - (f) Access to plant genetic resources for food and agriculture protected by intellectual and other property rights shall be consistent with relevant international agreements, and with relevant national laws;
  - (g) Plant genetic resources for food and agriculture accessed under the Multilateral System and conserved shall continue to be made available to the Multilateral System by the recipients of those plant genetic resources for food and agriculture, under the terms of this Treaty; and
  - (h) Without prejudice to the other provisions under this Article, the Contracting Parties agree that access to plant genetic resources

nych roślin *in situ* dla celów wyżywienia i rolnictwa odbywa się zgodnie z ustawodawstwem krajowym lub, w przypadku braku takiego prawa, zgodnie z zasadami przyjętymi przez Organ Zarządzający.

for food and agriculture found in *in situ* conditions will be provided according to national legislation or, in the absence of such legislation, in accordance with such standards as may be set by the Governing Body.

- 12.4 W tym celu ułatwiony dostęp, zgodnie z art. 12 ust. 2 i art. 12 ust. 3, jest realizowany na warunkach zawartych w standardowym porozumieniu o transferze materiału (MTA), który został przyjęty przez Organ Zarządzający i zawiera postanowienia art. 12 ust. 3 lit. (a), (d) i (g), jak również postanowienia dotyczące podziału korzyści, o których mowa w art. 13 ust. 2 lit. (d) (ii), a także inne stosowne postanowienia niniejszego traktatu. Ponadto porozumienie to zawiera zapis, że jednostka otrzymująca zasoby genetyczne roślin dla wyżywienia i rolnictwa wymaga, że warunki MTA mają również zastosowanie w przypadku transferu zasobów genetycznych dla wyżywienia i rolnictwa do innej osoby lub jednostki, jak również w każdym następnym przypadku transferu tych zasobów genetycznych dla wyżywienia i rolnictwa.
- 12.5 Umawiające się Strony zapewnią możliwość regresu, zgodnie z obowiązującymi wymaganiami prawnymi, w ramach własnych norm prawnych, a w przypadku sporów dotyczących MTA, uznając, że zobowiązania wynikające z MTA dotyczą wyłącznie stron zawierających MTA.
- 12.6 W przypadkach nagłych katastrof, Umawiające się Strony wyrażają zgodę na ułatwiony dostęp, w ramach Systemu Wielostronnego, do stosownych zasobów genetycznych dla wyżywienia i rolnictwa, które wykorzystane zostaną w odtworzeniu systemów rolniczych, w porozumieniu z koordynatorami działań naprawczych.
- 12.4 To this effect, facilitated access, in accordance with Articles 12.2 and 12.3 above, shall be provided pursuant to a standard material transfer agreement (MTA), which shall be adopted by the Governing Body and contain the provisions of Articles 12.3a, d and g, as well as the benefit-sharing provisions set forth in Article 13.2d(ii) and other relevant provisions of this Treaty, and the provision that the recipient of the plant genetic resources for food and agriculture shall require that the conditions of the MTA shall apply to the transfer of plant genetic resources for food and agriculture to another person or entity, as well as to any subsequent transfers of those plant genetic resources for food and agriculture.
- 12.5 Contracting Parties shall ensure that an opportunity to seek recourse is available, consistent with applicable jurisdictional requirements, under their legal systems, in case of contractual disputes arising under such MTAs, recognizing that obligations arising under such MTAs rest exclusively with the parties to those MTAs.
- 12.6 In emergency disaster situations, the Contracting Parties agree to provide facilitated access to appropriate plant genetic resources for food and agriculture in the Multilateral System for the purpose of contributing to the re-establishment of agricultural systems, in cooperation with disaster relief co-ordinators.

Artykuł 13

Article 13

Podział korzyści w Systemie Wielostronnym

Benefit-sharing in the Multilateral System

- 13.1 Umawiające się Strony przyznają, że ułatwiony dostęp do zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa objętych Systemem Wielostronnym stanowi główną korzyść tego Systemu i wyrażają zgodę na sprawiedliwy i równoprawny podział korzyści wynikających z udostępnienia zasobów genetycznych w Systemie Wielostronnym zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu.
- 13.2 Umawiające się Strony uzgadniają, że sprawiedliwy i równoprawny podział korzyści wynikający z wykorzystania, łącznie z wykorzystaniem komercyjnym udostępnionych zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa w Systemie Wielostronnym, jest realizowany poprzez następujące mechanizmy pod nadzorem Organu Zarządzającego: wymiana informacji, dostęp do technologii i jej transfer, budowa potencjału oraz podział korzyści z komercjalizacji.
- 13.1 The Contracting Parties recognize that facilitated access to plant genetic resources for food and agriculture which are included in the Multilateral System constitutes itself a major benefit of the Multilateral System and agree that benefits accruing therefrom shall be shared fairly and equitably in accordance with the provisions of this Article.
- 13.2 The Contracting Parties agree that benefits arising from the use, including commercial, of plant genetic resources for food and agriculture under the Multilateral System shall be shared fairly and equitably through the following mechanisms: the exchange of information, access to and transfer of technology, capacity-building, and the sharing of the benefits arising from commercialization, taking into account the priority activity areas in the rolling

cji, uwzględniając obszary priorytetowe Globalnego Planu Działań:

(a) wymiana informacji:

Umawiające się Strony wyrażają zgodę na udostępnienie informacji, obejmujących między innymi katalogi i spisy, informacje o technologiach, wynikach badań technicznych, naukowych i społeczno-gospodarczych, w tym charakteryzację, ocenę i użytkowanie zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa, objętych Systemem Wielostronnym. Informacje te są dostępne, jeśli nie podlegają klauzuli poufności, zgodnie z właściwym ustawodawstwem krajowym i krajowymi możliwościami. Takie informacje są dostępne dla wszystkich Stron przystępujących do niniejszego traktatu w systemie informacji, o którym mowa w art. 17;

(b) dostęp do technologii i jej transfer:

(i) Umawiające się Strony postanawiają udostępnić lub/i ułatwić dostęp do technologii dla zachowywania, charakteryzacji, oceny i użytkowania zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa objętych Systemem Wielostronnym. Biorąc pod uwagę, że niektóre technologie mogą być jedynie transferowane w formie materiału genetycznego, Umawiające się Strony udostępnią lub/i ułatwią dostęp do takich technologii oraz materiału genetycznego, w ramach Systemu Wielostronnego, oraz do ulepszonych odmian i materiału genetycznego, otrzymanych w wyniku wykorzystania zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa objętych Systemem Wielostronnym zgodnie z art. 12. Dostęp do tych technologii, ulepszonych odmian i materiału genetycznego jest zapewniany i/lub ułatwiany zgodnie z obowiązującym prawem własności i uregulowaniami prawnymi w zakresie dostępu oraz krajowymi możliwościami,

(ii) Dostęp do technologii i jej transfer do państw, a zwłaszcza do państw rozwijających się i państw w okresie transformacji ekonomicznej, jest realizowany przy pomocy wielu różnorodnych narzędzi takich jak: utworzone i utrzymywane, w ramach różnych roślin użytkowych, grupy tematyczne do spraw użytkowania zasobów genetycznych dla wyżywienia i rolnictwa, różnych typów partnerstwa o charakterze badawczym i rozwojowym oraz wspólnych przedsięwzięć komercyjnych (*joint venture*), w oparciu o otrzymane materiały, działań na rzecz rozwoju zasobów ludzkich oraz efektywny dostęp do technicznego zaplecza badawczego,

(iii) Dostęp do technologii i jej transfer, o którym mowa w (i) i (ii), uwzględniający technologie chronione prawem wła-

Global Plan of Action, under the guidance of the Governing Body:

(a) Exchange of information:

The Contracting Parties agree to make available information which shall, *inter alia*, encompass catalogues and inventories, information on technologies, results of technical, scientific and socio-economic research, including characterization, evaluation and utilization, regarding those plant genetic resources for food and agriculture under the Multilateral System. Such information shall be made available, where non-confidential, subject to applicable law and in accordance with national capabilities. Such information shall be made available to all Contracting Parties to this Treaty through the information system, provided for in Article 17;

(b) Access to and transfer of technology:

(i) The Contracting Parties undertake to provide and/or facilitate access to technologies for the conservation, characterization, evaluation and use of plant genetic resources for food and agriculture which are under the Multilateral System. Recognizing that some technologies can only be transferred through genetic material, the Contracting Parties shall provide and/or facilitate access to such technologies and genetic material which is under the Multilateral System and to improved varieties and genetic material developed through the use of plant genetic resources for food and agriculture under the Multilateral System, in conformity with the provisions of Article 12. Access to these technologies, improved varieties and genetic material shall be provided and/or facilitated, while respecting applicable property rights and access laws, and in accordance with national capabilities,

(ii) Access to and transfer of technology to countries, especially to developing countries and countries with economies in transition, shall be carried out through a set of measures, such as the establishment and maintenance of, and participation in, crop-based thematic groups on utilization of plant genetic resources for food and agriculture, all types of partnership in research and development and in commercial joint ventures relating to the material received, human resource development, and effective access to research facilities,

(iii) Access to and transfer of technology as referred to in (i) and (ii) above, including that protected by intellectual property

sności intelektualnej, do państw rozwijających się będących Stronami tego traktatu, a w szczególności do państw najmniej rozwiniętych oraz do państw w okresie transformacji ekonomicznej, jest realizowany i/lub wspomagany w sposób sprawiedliwy i na najbardziej korzystnych warunkach, między innymi na zasadach koncesji i warunkach preferencyjnych, w przypadku obustronnie wyrażonej zgody, między innymi przy pomocy partnerskich działań o charakterze badawczym i rozwojowym podejmowanych w ramach Systemu Wielostronnego. Taki dostęp i transfer odbywa się na zasadach uznawanych i zgodnych z właściwą i efektywną ochroną własności intelektualnej;

(c) Budowanie potencjału

Biorąc pod uwagę potrzebę budowy potencjału państw rozwijających się oraz państw w okresie transformacji ekonomicznej w zakresie zasobów genetycznych roślin dla żywienia i rolnictwa, którą uznano jako kluczową w aktualnych planach i programach, Umawiające się Strony uznają za pierwszoplanowe, w odniesieniu do zasobów genetycznych roślin objętych Systemem Wielostronnym:

- (i) ustanowienie i/lub wzmocnienie programów edukacji technicznej i naukowej oraz prowadzenie szkoleń w zakresie ochrony i zrównoważonego użytkowania zasobów genetycznych roślin dla żywienia i rolnictwa,
- (ii) rozwijanie i wzmocnianie zaplecza dla ochrony i zrównoważonego użytkowania zasobów genetycznych roślin dla żywienia i rolnictwa, w szczególności w państwach rozwijających się oraz państwach w okresie transformacji ekonomicznej, oraz
- (iii) prowadzenie badań naukowych, preferencyjnie i, o ile to możliwe, w państwach rozwijających się oraz w państwach w okresie transformacji ekonomicznej, we współpracy z instytucjami w tych krajach, a także budowanie potencjału dla podejmowania takich badań w dziedzinach, w których istnieją takie potrzeby;

(d) podział finansowych i innych korzyści pochodzących z komercjalizacji

- (i) Umawiające się Strony wyrażają zgodę na zastosowanie środków umożliwiających podział korzyści, w ramach Systemu Wielostronnego, pochodzących z działalności komercyjnej, poprzez włączenie sektorów publicznego i prywatnego w działania określone w tym artykule oraz na drodze partnerstwa i współpracy

rights, to developing countries that that are Contracting Parties, in particular least developed countries, and countries with economies in transition, shall be provided and/or facilitated under fair and most favourable terms, in particular in the case of technologies for use in conservation as well as technologies for the benefit of farmers in developing countries, especially in least developed countries, and countries with economies in transition, including on concessional and preferential terms where mutually agreed, *inter alia*, through partnerships in research and development under the Multilateral System. Such access and transfer shall be provided on terms which recognize and are consistent with the adequate and effective protection of intellectual property rights;

(c) Capacity-building

Taking into account the needs of developing countries and countries with economies in transition, as expressed through the priority they accord to building capacity in plant genetic resources for food and agriculture in their plans and programmes, when in place, in respect of those plant genetic resources for food and agriculture covered by the Multilateral System, the Contracting Parties agree to give priority to:

- (i) establishing and/or strengthening programmes for scientific and technical education and training in conservation and sustainable use of plant genetic resources for food and agriculture,
- (ii) developing and strengthening facilities for conservation and sustainable use of plant genetic resources for food and agriculture, in particular in developing countries, and countries with economies in transition, and
- (iii) carrying out scientific research preferably, and where possible, in developing countries and countries with economies in transition, in cooperation with institutions of such countries, and developing capacity for such research in fields where they are needed;

(d) Sharing of monetary and other benefits of commercialization:

- (i) The Contracting Parties agree, under the Multilateral System, to take measures in order to achieve commercial benefit-sharing, through the involvement of the private and public sectors in activities identified under this Article, through partnerships and collaboration, including with the private sector in develo-

uwzględniającej sektor prywatny, w państwach rozwijających się oraz państwach w okresie transformacji ekonomicznej, w zakresie badań i rozwoju technologii,

- (ii) Umawiające się Strony uzgadniają, że standardowe porozumienie o transferze materiału (MTA), o którym mowa w art. 12 ust. 4, zawiera wymóg, że biorca materiału genetycznego, który komercjalizuje produkt będący zasobami genetycznymi roślin dla wyżywienia i rolnictwa i który zawiera materiał otrzymany na drodze Systemu Wielostronnego, wpłaci, zgodnie procedurą określoną w art. 19 ust. 3 lit. (f), równorzędną część korzyści płynących z komercjalizacji tego produktu. W sytuacji gdy produkt ten jest dostępny, bez ograniczeń, dla innych biorców do dalszych badań i hodowli, biorca zasobów genetycznych komercjalizujący produkt jest zachęcany do dokonania takiej opłaty.

Organ Zarządzający na swoim pierwszym zebraniu określi poziom, formę oraz sposób płatności, zgodnie z istniejącą praktyką komercyjną. Organ Zarządzający może zdecydować o ustanowieniu różnych zakresów płatności dla różnych kategorii biorców zasobów genetycznych, którzy komercjalizują takie produkty. Ponadto może również podjąć decyzję o zwolnieniu z tej płatności małoobszarowych i zarazem niskodochodowych rolników z państw rozwijających się oraz z państw w okresie transformacji ekonomicznej. Organ Zarządzający może, okresowo, zrewidować poziom płatności z zamiarem osiągnięcia sprawiedliwego i równoprawnego podziału korzyści, a także w przeciągu pięciu lat od wejścia w życie niniejszego traktatu, dokonać oceny, czy zapis w MTA dotyczący obowiązkowej opłaty ma zastosowanie w przypadku, gdy tego rodzaju komercjalizowane produkty są dostępne bez ograniczeń do badań i hodowli.

- 13.3 Umawiające się Strony uzgadniają, że korzyści pochodzące z użytkowania zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa dostępnych w ramach Systemu Wielostronnego przeznaczone są w pierwszym rzędzie, pośrednio bądź bezpośrednio, dla rolników we wszystkich państwach, a zwłaszcza w państwach rozwijających się oraz w państwach w okresie transformacji ekonomicznej, którzy chronią i w zrównoważony sposób użytkują zasoby genetyczne roślin dla wyżywienia i rolnictwa.
- 13.4 Organ Zarządzający na pierwszym jego zebraniu rozważy właściwą strategię i kryteria udzielania szczególnej pomocy, w ramach przyjętej strategii finansowania, zgodnie z art. 18, w zakresie zachowania zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa, w państwach

ping countries and countries with economies in transition, in research and technology development,

- (ii) The Contracting Parties agree that the standard Material Transfer Agreement referred to in Article 12.4 shall include a requirement that a recipient who commercializes a product that is a plant genetic resource for food and agriculture and that incorporates material accessed from the Multilateral System, shall pay to the mechanism referred to in Article 19.3f, an equitable share of the benefits arising from the commercialization of that product, except whenever such a product is available without restriction to others for further research and breeding, in which case the recipient who commercializes shall be encouraged to make such payment.

The Governing Body shall, at its first meeting, determine the level, form and manner of the payment, in line with commercial practice. The Governing Body may decide to establish different levels of payment for various categories of recipient who commercialize such products; it may also decide on the need to exempt from such payments small farmers in developing countries and in countries with economies in transition. The Governing Body may, from time to time, review the levels of payment with a view to achieving fair and equitable sharing of benefits, and it may also assess, within a period of five years from the entry into force of this Treaty, whether the mandatory payment requirement in the MTA shall apply also in cases where such commercialized products are available without restriction to others for further research and breeding.

- 13.3 The Contracting Parties agree that benefits arising from the use of plant genetic resources for food and agriculture that are shared under the Multilateral System should flow primarily, directly and indirectly, to farmers in all countries, especially in developing countries, and countries with economies in transition, who conserve and sustainably utilize plant genetic resources for food and agriculture.
- 13.4 The Governing Body shall, at its first meeting, consider relevant policy and criteria for specific assistance under the agreed funding strategy established under Article 18 for the conservation of plant genetic resources for food and agriculture in developing countries, and coun-

rozwijających się oraz w państwach w okresie transformacji ekonomicznej, których wkład w tworzenie różnorodności zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa, objętych Systemem Wielostronnym, jest znaczący i/lub które mają szczególne potrzeby.

- 13.5 Umawiające się Strony przyznają, że możliwości pełnej realizacji Globalnego Planu Działań, w szczególności w krajach rozwijających się oraz w krajach w okresie transformacji ekonomicznej, zależą w dużym stopniu od realnego wdrożenia zapisu tego artykułu oraz strategii finansowania, o której mowa w art. 18.
- 13.6 Umawiające się Strony rozważą sposoby realizacji strategii dotyczącej pozyskiwanych środków finansowych, pochodzących z dobrowolnego podziału korzyści w przemyśle przetwórstwa spożywczego, korzystającego z zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa, a które wpłynęły w ramach kontrybucji do Systemu Wielostronnego.

CZĘŚĆ V

Elementy wspierające

Artykuł 14

Globalny Plan Działań

Przyznając, że realizowany Globalny Plan Działań dla Zachowania i Zrównoważonego Użytkowania Zasobów Genetycznych Roślin dla Wyżywienia i Rolnictwa ma istotne znaczenie dla wdrożenia niniejszego traktatu, Umawiające się Strony, biorąc pod uwagę postanowienia art. 13, wspomagają jego efektywną realizację, między innymi poprzez podejmowanie działań na szczeblu krajowym oraz właściwą współpracę międzynarodową w celu zapewnienia właściwych ram, między innymi, do budowania potencjału, transferu technologii i wymiany informacji.

Artykuł 15

Kolekcje *ex situ* zasobów genetycznych roślin dla celów wyżywienia i rolnictwa przechowywane w Międzynarodowych Ośrodkach Badań Rolniczych Grupy Konsultatywnej ds. Międzynarodowych Badań Rolniczych i w innych instytucjach międzynarodowych

- 15.1 Umawiające się Strony uznają znaczenie kolekcji *ex situ* zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa, utrzymywanych w trybie powierniczym w Międzynarodowych Ośrodkach Badań Rolniczych (IARC) Grupy Konsultatywnej ds. Międzynarodowych Badań Rolniczych dla realizacji postanowień tego traktatu. Umawiające się Strony zwracają się do IARC o podpisanie porozumienia z Organem Zarządzającym w sprawie tych kolekcji *ex situ*, uwzględniającego następujące zasady i warunki:
- (a) zasoby genetyczne roślin dla wyżywienia i rolnictwa wymienione w załączniku 1 do ni-

tries with economies in transition whose contribution to the diversity of plant genetic resources for food and agriculture in the Multilateral System is significant and/or which have special needs.

- 13.5 The Contracting Parties recognize that the ability to fully implement the Global Plan of Action, in particular of developing countries and countries with economies in transition, will depend largely upon the effective implementation of this Article and of the funding strategy as provided in Article 18.
- 13.6 The Contracting Parties shall consider modalities of a strategy of voluntary benefit-sharing contributions whereby Food Processing Industries that benefit from plant genetic resources for food and agriculture shall contribute to the Multilateral System.

PART V

Supporting components

Article 14

Global Plan of Action

Recognizing that the rolling Global Plan of Action for the Conservation and Sustainable Use of Plant Genetic Resources for Food and Agriculture is important to this Treaty, Contracting Parties should promote its effective implementation, including through national actions and, as appropriate, international cooperation to provide a coherent framework, *inter alia*, for capacity-building, technology transfer and exchange of information, taking into account the provisions of Article 13.

Article 15

Ex Situ Collections of Plant Genetic Resources for Food and Agriculture held by the International Agricultural Research Centres of the Consultative Group on International Agricultural Research and other International Institutions

- 15.1 The Contracting Parties recognize the importance to this Treaty of the *ex situ* collections of plant genetic resources for food and agriculture held in trust by the International Agricultural Research Centres (IARCs) of the Consultative Group on International Agricultural Research (CGIAR). The Contracting Parties call upon the IARCs to sign agreements with the Governing Body with regard to such *ex situ* collections, in accordance with the following terms and conditions:
- (a) Plant genetic resources for food and agriculture listed in Annex I of this Treaty and

niejszego traktatu oraz utrzymywane przez IARC są dostępne zgodnie z postanowieniami określonymi w części IV niniejszego traktatu;

- (b) zasoby genetyczne roślin dla wyżywienia i rolnictwa niewymienione w załączniku 1 do niniejszego traktatu, a które zostały zgromadzone w IARC przed wejściem w życie tego traktatu i są utrzymywane przez IARC, są dostępne zgodnie z warunkami obowiązującego porozumienia o transferze materiału (MTA) pomiędzy IARC a FAO. MTA zostanie uaktualniony przez Organ Zarządzający nie później niż na jego drugiej regularnej sesji, po przeprowadzonych konsultacjach z IARC i zgodnie z odpowiednimi postanowieniami niniejszego traktatu, a zwłaszcza postanowieniami art. 12 i 13 oraz na następujących warunkach:
- (i) IARC okresowo powiadamiają Organ Zarządzający o zawartych MTA, zgodnie z harmonogramem opracowanym przez Organ Zarządzający,
  - (ii) Umawiające się Strony, na których terytorium zebrano, w warunkach *in situ*, zasoby genetyczne roślin dla wyżywienia i rolnictwa otrzymują, na żądanie, bez konieczności zawarcia MTA, próbki tych zasobów genetycznych roślin dla celów wyżywienia i rolnictwa,
  - (iii) Korzyści uzyskiwane w wyniku zawarcia powyższego MTA, które wpływają do mechanizmu finansowego, o którym mowa w art. 19 ust. 3 lit. (f), są przeznaczone, w szczególności, na ochronę i zrównoważone użytkowanie zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa generujących te korzyści, zwłaszcza drogą realizowanych programów na szczeblach krajowych i regionalnych, w państwach rozwijających się i w państwach w okresie transformacji ekonomicznej, a szczególnie w państwach usytuowanych w ośrodkach różnorodności roślin i w państwach najmniej rozwiniętych, oraz
  - (iv) IARC stosują odpowiednie środki, zgodnie ze swoimi możliwościami, celem dotrzymania warunków zawartych w MTA oraz niezwłocznie informują Organ Zarządzający o istniejących przypadkach nieprzestrzegania tych warunków;
- (c) IARC uznają uprawnienia Organu zarządzającego do formułowania wytycznych dotyczących polityki w odniesieniu do utrzymywanych przez nie kolekcji *ex situ* zgodnie z postanowieniami tego traktatu;
- (d) Wyposażenie techniczne i naukowe służące do przechowywania tych kolekcji *ex situ* pozostaje w dyspozycji IARC, które podejmują się zarządzania i administracji kolekcji *ex situ* zgodnie z międzynarodowo akceptowa-

held by the IARCs shall be made available in accordance with the provisions set out in Part IV of this Treaty;

- (b) Plant genetic resources for food and agriculture other than those listed in Annex I of this Treaty and collected before its entry into force that are held by IARCs shall be made available in accordance with the provisions of the MTA currently in use pursuant to agreements between the IARCs and the FAO. This MTA shall be amended by the Governing Body no later than its second regular session, in consultation with the IARCs, in accordance with the relevant provisions of this Treaty, especially Articles 12 and 13, and under the following conditions:
- (i) The IARCs shall periodically inform the Governing Body about the MTAs entered into, according to a schedule to be established by the Governing Body,
  - (ii) The Contracting Parties in whose territory the plant genetic resources for food and agriculture were collected from *in situ* conditions shall be provided with samples of such plant genetic resources for food and agriculture on demand, without any MTA,
  - (iii) Benefits arising under the above MTA that accrue to the mechanism mentioned in Article 19.3f shall be applied, in particular, to the conservation and sustainable use of the plant genetic resources for food and agriculture in question, particularly in national and regional programmes in developing countries and countries with economies in transition, especially in centres of diversity and the least developed countries, and
  - (iv) The IARCs shall take appropriate measures, in accordance with their capacity, to maintain effective compliance with the conditions of the MTAs, and shall promptly inform the Governing Body of cases of non-compliance;
- (c) IARCs recognize the authority of the Governing Body to provide policy guidance relating to *ex situ* collections held by them and subject to the provisions of this Treaty;
- (d) The scientific and technical facilities in which such *ex situ* collections are conserved shall remain under the authority of the IARCs, which undertake to manage and administer these *ex situ* collections in accor-

nymi standardami, a w szczególności ze standardami Banku Genów przyjętymi przez Komisję FAO ds. Zasobów Genetycznych dla Wyżywienia i Rolnictwa;

- (e) Na wniosek IARC Sekretarz podejmuje starania w celu udzielenia odpowiedniej pomocy technicznej;
- (f) Sekretarz, w każdej chwili, ma dostęp do urządzeń i pomieszczeń, w których kolekcje *ex situ* są przechowywane, jak również ma prawo do kontroli wszystkich wykonywanych czynności bezpośrednio związanych z zachowaniem i wymianą materiałów, których dotyczy niniejszy artykuł;
- (g) W przypadku gdy zachowanie kolekcji *ex situ* znajdujących się w dyspozycji IARC jest niezgodne ze stosowanymi standardami lub ich prawidłowe zachowanie jest czymkolwiek zagrożone, nie wyłączając *force majeure*, wówczas Sekretarz, za zgodą państwa-gospodarza, udziela możliwie wszechstronnej pomocy w ewakuacji lub transferze materiałów.

dance with internationally accepted standards, in particular the Genebank Standards as endorsed by the FAO Commission on Genetic Resources for Food and Agriculture;

- (e) Upon request by an IARC, the Secretary shall endeavour to provide appropriate technical support;
- (f) The Secretary shall have, at any time, right of access to the facilities, as well as right to inspect all activities performed therein directly related to the conservation and exchange of the material covered by this Article;
- (g) If the orderly maintenance of these *ex situ* collections held by IARCs is impeded or threatened by whatever event, including *force majeure*, the Secretary, with the approval of the host country, shall assist in its evacuation or transfer, to the extent possible.

15.2 Umawiające się Strony zgadzają się zapewnić IARC-CGIAR, które podpisały porozumienie z Organem Zarządzającym, zgodnie z niniejszym traktatem, ułatwiony dostęp do zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa objętych załącznikiem 1, w ramach Systemu Wielostronnego. Lista tych instytucji znajduje się u Sekretarza i jest dostępną dla Umawiających się Stron na prośbę.

15.3 Materiał nieobjęty załącznikiem 1 otrzymywany i przechowywany przez IARC po wejściu w życie niniejszego traktatu jest dostępny na warunkach dwustronnej umowy pomiędzy IARC, który ten materiał otrzymał, a państwem jego pochodzenia lub państwem, które weszło w jego posiadanie zgodnie z postanowieniami Konwencji o Różnorodności Biologicznej lub innym stosownym prawem.

15.4 Zachęca się Umawiające się Strony do udostępnienia tym IARC, które podpisały porozumienie z Organem Zarządzającym, zasobów genetycznych roślin dla celów wyżywienia i rolnictwa nieobjętych załącznikiem 1, a istotnych dla ich działalności i realizowanych programów. Zasoby te udostępniane są na dwustronnie uzgodnionych warunkach.

15.5 Organ Zarządzający również dąży do osiągnięcia porozumień z innymi stosownymi międzynarodowymi organizacjami, służących realizacji celów zawartych w niniejszym artykule.

15.2 The Contracting Parties agree to provide facilitated access to plant genetic resources for food and agriculture in Annex I under the Multilateral System to IARCs of the CGIAR that have signed agreements with the Governing Body in accordance with this Treaty. Such Centres shall be included in list held by the Secretary to be made available to the Contracting Parties on request.

15.3 The material other than that listed in Annex I, which is received and conserved by IARCs after the coming into force of this Treaty, shall be available for access on terms consistent with those mutually agreed between the IARCs that receive the material and the country of origin of such resources or the country that has acquired those resources in accordance with the Convention on Biological Diversity or other applicable law.

15.4 The Contracting Parties are encouraged to provide IARCs that have signed agreements with the Governing Body with access, on mutually agreed terms, to plant genetic resources for food and agriculture not listed in Annex I that are important to the programmes and activities of the IARCs.

15.5 The Governing Body will also seek to establish agreements for the purposes stated in this Article with other relevant international institutions.

Artykuł 16

Międzynarodowe Sieci Zasobów Genetycznych Roślin

16.1 Wspomaga się i rozwija dotychczasową współpracę w ramach międzynarodowych sieci dla

Article 16

International Plant Genetic Resources Networks

16.1 Existing cooperation in international plant genetic resources for food and agriculture net-

wyżywienia i rolnictwa w oparciu o zawarte porozumienia i zgodnie z postanowieniami niniejszego traktatu w celu objęcia współpracą możliwie wszystkich zasobów genetycznych dla wyżywienia i rolnictwa.

- 16.2 Umawiające się Strony zachęcają, o ile to właściwe, wszystkie właściwe instytucje zarówno rządowe, jak i pozarządowe, prywatne, badawcze, hodowlane oraz inne do udziału w międzynarodowych sieciach dla wyżywienia i rolnictwa.

Artykuł 17

Globalny system informacji zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa

- 17.1 Umawiające się Strony współpracują na rzecz rozwoju i wzmocnienia globalnego systemu informacji, wspomagającego wymianę informacji, w zakresie zagadnień naukowych, technicznych i środowiska związanych z zasobami genetycznymi dla wyżywienia i rolnictwa, w oparciu o istniejące systemy informacyjne w oczekiwaniu, że taka wymiana informacji dotycząca zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa ma udział w podziale korzyści, gdyż dzięki niej przekazywane informacje są dostępne dla wszystkich Umawiających się Stron. W rozwijaniu globalnego systemu informacji zalecana jest współpraca w ramach mechanizmu wymiany informacji Konwencji o różnorodności biologicznej.
- 17.2 Celem zapewnienia bezpieczeństwa materiałów, w oparciu o notyfikację otrzymaną od Umawiających się Stron, podejmowane są wczesne działania ostrzegające o zagrożeniach uniemożliwiających efektywną ochronę zasobów genetycznych dla wyżywienia i rolnictwa.
- 17.3 Umawiające się Strony współpracują z Komisją FAO ds. Zasobów Genetycznych dla Wyżywienia i Rolnictwa w zakresie wykonywanej okresowo oceny stanu światowych zasobów genetycznych dla wyżywienia i rolnictwa, przy aktualizacji Globalnego Planu Działania, o którym mowa w artykule 14.

CZĘŚĆ VI

Postanowienia finansowe

Artykuł 18

Źródła finansowania

- 18.1 Umawiające się Strony realizują strategię finansowania na rzecz wdrożenia niniejszego traktatu zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu.
- 18.2 Celami strategii finansowania jest wzmocnienie dostępności, przejrzystości, skuteczności i efektywności postanowień dotyczących zasobów finansowych umożliwiających prowadzenie działalności regulowanej niniejszym traktatem.

works will be encouraged or developed on the basis of existing arrangements and consistent with the terms of this Treaty, so as to achieve as complete coverage as possible of plant genetic resources for food and agriculture.

- 16.2 The Contracting Parties will encourage, as appropriate, all relevant institutions, including governmental, private, non-governmental, research, breeding and other institutions, to participate in the international networks.

Article 17

The Global Information System on Plant Genetic Resources for Food and Agriculture

- 17.1 The Contracting Parties shall cooperate to develop and strengthen a global information system to facilitate the exchange of information, based on existing information systems, on scientific, technical and environmental matters related to plant genetic resources for food and agriculture, with the expectation that such exchange of information will contribute to the sharing of benefits by making information on plant genetic resources for food and agriculture available to all Contracting Parties. In developing the Global Information System, cooperation will be sought with the Clearing House Mechanism of the Convention on Biological Diversity.
- 17.2 Based on notification by the Contracting Parties, early warning should be provided about hazards that threaten the efficient maintenance of plant genetic resources for food and agriculture, with a view to a safeguarding the material.
- 17.3 The Contracting Parties shall cooperate with the Commission on Genetic Resources for Food and Agriculture of the FAO in its periodic reassessment of the state of the world's plant genetic resources for food and agriculture in order to facilitate the updating of the rolling Global Plan of Action referred to in Article 14.

PART VI

Financial provisions

Article 18

Financial Resources

- 18.1 The Contracting Parties undertake to implement a funding strategy for the implementation of this Treaty in accordance with the provisions of this Article.
- 18.2 The objectives of the funding strategy shall be to enhance the availability, transparency, efficiency and effectiveness of the provision of financial resources to implement activities under this Treaty.

- 18.3 W celu uruchomienia funduszy na działalność priorytetową, plany i programy, w szczególności w państwach rozwijających się i państwach w okresie transformacji ekonomicznej oraz biorąc pod uwagę Globalny Plan Działań, Organ Zarządzający okresowo określa docelową wysokość tych funduszy.
- 18.4 Zgodnie ze strategią finansowania:
- (a) Umawiające się Strony podejmują stosowne działania, w ramach Organów Zarządzających właściwych mechanizmów międzynarodowych, funduszy i innych organów, zmierzające do zapewnienia odpowiedniej wagi i pierwszeństwa w pozyskiwaniu realnego przydziału zaplanowanych i uwzględnionych środków finansowych na realizację planów i programów związanych z wdrażaniem niniejszego traktatu.
- (b) Zakres w jakim Umawiające się Strony będące państwami rozwijającymi się i państwami w okresie transformacji ekonomicznej wypełniają zobowiązania wynikające z niniejszego traktatu jest uwarunkowany realną dostępnością środków finansowych, o których mowa w tym artykule, pochodzących w szczególności od państw rozwiniętych. Umawiające się Strony będące państwami rozwijającymi się i państwami w okresie transformacji ekonomicznej nadadzą w swoich planach i programach odpowiednią wagę budowie potencjału w obszarze zasobów genetycznych dla rolnictwa i wyżywienia.
- (c) Umawiające się Strony będące państwami rozwiniętymi przeznaczają środki finansowe, a Umawiające się Strony będące państwami rozwijającymi się i państwami w okresie transformacji ekonomicznej wykorzystają je na wdrażanie traktatu na drodze dwustronnych i wielostronnych przedsięwzięć. Takie przedsięwzięcia dotyczą także mechanizmu finansowego, o którym mowa w art. 19 ust. 3 lit. (f).
- (d) Umawiające się Strony wyrażają zgodę na podjęcie działań oraz uchwalenie funduszy na ochronę i zrównoważone użytkowanie zasobów genetycznych roślin dla wyżywienia i rolnictwa zgodnie z ich możliwościami i dostępnymi środkami finansowymi. Fundusze te nie są wykorzystane na cele niezgodne z niniejszym traktatem, a w szczególności na działalność związaną z międzynarodowym handlem.
- (e) Umawiające się Strony uzgadniają, że korzyści finansowe, o których mowa w art. 13 ust. 2 lit. (d), stanowią część strategii finansowania.
- (f) Umawiające się Strony, sektor prywatny, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty, uwzględniając postanowienia art. 13,
- 18.3 In order to mobilize funding for priority activities, plans and programmes, in particular in developing countries and countries with economies in transition, and taking the Global Plan of Action into account, the Governing Body shall periodically establish a target for such funding.
- 18.4 Pursuant to this funding strategy:
- (a) The Contracting Parties shall take the necessary and appropriate measures within the Governing Bodies of relevant international mechanisms, funds and bodies to ensure due priority and attention to the effective allocation of predictable and agreed resources for the implementation of plans and programmes under this Treaty.
- (b) The extent to which Contracting Parties that are developing countries and Contracting Parties with economies in transition will effectively implement their commitments under this Treaty will depend on the effective allocation, particularly by the developed country Parties, of the resources referred to in this Article. Contracting Parties that are developing countries and Contracting Parties with economies in transition will accord due priority in their own plans and programmes to building capacity in plant genetic resources for food and agriculture.
- (c) The Contracting Parties that are developed countries also provide, and Contracting Parties that are developing countries and Contracting Parties with economies in transition avail themselves of, financial resources for the implementation of this Treaty through bilateral and regional and multilateral channels. Such channels shall include the mechanism referred to in Article 19.3f.
- (d) Each Contracting Parties agrees to undertake, and provide financial resources for national activities for the conservation and sustainable use of plant genetic resources for food and agriculture in accordance with its national capabilities and financial resources. The financial resources provided shall not be used to ends inconsistent with this Treaty, in particular in areas related to international trade in commodities.
- (e) The Contracting Parties agree that the financial benefits arising from Article 13.2d are part of the funding strategy.
- (f) Voluntary contributions may also be provided by Contracting Parties, the private sector, taking into account the provisions of Ar-

mogą zapewnić dodatkowe środki finansowe. Umawiające się Strony uzgadniają, że Organ Zarządzający rozważy strategię promowania takich środków.

article 13, non-governmental organisations and other sources. The Contracting Parties agree that the Governing Body shall consider modalities of a strategy to promote such contributions.

18.5 Umawiające się Strony uznają za priorytetowe wdrożenie uzgodnionych planów i programów przeznaczonych dla rolników, którzy chronią oraz użytkują w zrównoważony sposób zasoby genetyczne roślin dla wyżywienia i rolnictwa, w państwach rozwijających się, a w szczególności w państwach najsłabiej rozwiniętych oraz w państwach w okresie transformacji ekonomicznej.

18.5 The Contracting Parties agree that priority will be given to the implementation of agreed plans and programmes for farmers in developing countries, especially in least developed countries, and in countries with economies in transition, who conserve and sustainably utilize plant genetic resources for food and agriculture.

CZĘŚĆ VII

PART VII

Postanowienia instytucjonalne

Institutional provisions

Artykuł 19

Article 19

Organ Zarządzający

Governing Body

19.1 Niniejszym zostaje powołany Organ Zarządzający traktatem, w którego skład wchodzi Umawiające się Strony.

19.1 A Governing Body for this Treaty is hereby established, composed of all Contracting Parties.

19.2 Wszystkie decyzje Organu Zarządzającego są podejmowane jednomyślnie lub, w odniesieniu do niektórych spraw, w inny jednomyślnie uchwalony sposób podejmowania decyzji. Jednomyślny sposób podejmowania decyzji jest zawsze wymagany w odniesieniu do art. 23 i 24.

19.2 All decisions of the Governing Body shall be taken by consensus unless by consensus another method of arriving at a decision on certain measures is reached, except that consensus shall always be required in relation to Articles 23 and 24.

19.3 Funkcją Organu Zarządzającego jest propagowanie pełnego wdrożenia niniejszego traktatu, mając na względzie jego cele, a w szczególności:

19.3 The functions of the Governing Body shall be to promote the full implementation of this Treaty, keeping in view its objectives, and, in particular, to:

(a) określenie kierunku polityki i sformułowanie wytycznych dotyczących monitorowania oraz przyjęcie rekomendacji pomocnych we wdrażaniu niniejszego traktatu, a w szczególności funkcjonowania Systemu Wielostronnego;

(a) provide policy direction and guidance to monitor, and adopt such recommendations as necessary for the implementation of this Treaty and, in particular, for the operation of the Multilateral System;

(b) przyjęcie planów i programów niezbędnych dla wdrożenia niniejszego traktatu;

(b) adopt plans and programmes for the implementation of this Treaty;

(c) przyjęcie na pierwszej sesji i prowadzenie okresowych przeglądów strategii finansowania mających na celu wdrożenie niniejszego traktatu zgodnie z art. 18;

(c) adopt, at its first session, and periodically review the funding strategy for the implementation of this Treaty, in accordance with the provisions of Article 18;

(d) przyjęcie budżetu realizacji traktatu;

(d) adopt the budget of this Treaty;

(e) rozważenie i ustanowienie, w zależności od dostępności funduszy, niezbędnych organów pomocniczych, określenie ich obowiązków i składu;

(e) consider and establish subject to the availability of necessary funds such subsidiary bodies as may be necessary, and their respective mandates and composition;

(f) ustanowienie, w razie konieczności, stosownego mechanizmu finansowego, takiego jak Fundusz Zaufania, w celu gromadzenia i wykorzystywania napływających środków finansowych przeznaczonych na wdrożenie niniejszego traktatu;

(f) establish, as needed, an appropriate mechanism such as a Trust Account, for receiving and utilizing financial resources that will accrue to it for purposes of implementing this Treaty;

- (g) ustanowienie i utrzymanie współpracy z innymi stosownymi organizacjami międzynarodowymi oraz organami ustanowionymi w ramach niniejszego traktatu, a w szczególności z Konferencją Stron Konwencji o różnorodności biologicznej w sprawach dotyczących niniejszego traktatu, łącznie z ich udziałem w sprawie strategii finansowania;
- (h) rozważenie i przyjęcie wymaganych poprawek do niniejszego traktatu, zgodnie z postanowieniami art. 23;
- (i) rozważenie i przyjęcie wymaganych poprawek do załączników niniejszego traktatu, zgodnie z postanowieniami art. 24;
- (j) rozważenie sposobu postępowania w ramach przyjętej strategii promowania dobrowolnych dodatkowych środków finansowych, a w szczególności w odniesieniu do art. 13 i 18;
- (k) pełnienie innych funkcji koniecznych do realizacji celów niniejszego traktatu;
- (l) uwzględnianie stosownych decyzji Konferencji Stron Konwencji o różnorodności biologicznej i innych właściwych organizacji międzynarodowych oraz organów ustanowionych w ramach niniejszego traktatu;
- (m) informowanie, o ile to właściwe, Konferencję Stron Konwencji o różnorodności biologicznej i inne właściwe organizacje międzynarodowe oraz organa niniejszego traktatu o sprawach dotyczących wdrażania niniejszego traktatu; oraz
- (n) przyjęcie warunków porozumienia z IARC i międzynarodowymi instytucjami, o których mowa w art. 15, oraz dokonanie przeglądu i wniesienie poprawek do MTA (porozumienie o transferze materiału).
- 19.4 Zgodnie z art. 19 ust. 6, każda z Umawiających się Stron posiada jeden głos i może być reprezentowana na sesjach Organu Zarządzającego przez jednego delegata, któremu może towarzyszyć zastępca oraz doradcy i eksperci. Zastępcy, eksperci i doradcy mogą brać udział w zebraniach Organu Zarządzającego, ale nie mają prawa do głosowania, z wyjątkiem kiedy posiadają autoryzację do zastąpienia delegata.
- 19.5 Narody Zjednoczone, ich wyspecjalizowane agencje oraz Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej, jak również każde państwo niebędące Umawiającą się Stroną niniejszego traktatu mogą być reprezentowane przez obserwatorów na posiedzeniach Organu Zarządzającego. Każdy inny organ lub agencja, zarówno rządowa jak i pozarządowa, która jest kompetentna w zakresie ochrony i zrównoważonego użytkowania zasobów genetycznych roślin dla celów żywienia i rolnictwa i która poinformowała Sekretarza o swojej woli uczestniczenia w roli obser-
- (g) establish and maintain cooperation with other relevant international organizations and treaty bodies, including in particular the Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity, on matters covered by this Treaty, including their participation in the funding strategy;
- (h) consider and adopt, as required, amendments to this Treaty, in accordance with the provisions of Article 23;
- (i) consider and adopt, as required, amendments to annexes to this Treaty, in accordance with the provisions of Article 24;
- (j) consider modalities of a strategy to encourage voluntary contributions, in particular, with reference to Articles 13 and 18;
- (k) perform such other functions as may be necessary for the fulfilment of the objectives of this Treaty;
- (l) take note of relevant decisions of the Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity and other relevant international organizations and treaty bodies;
- (m) inform, as appropriate, the Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity and other relevant international organizations and treaty bodies of matters regarding the implementation of this Treaty; and
- (n) approve the terms of agreements with the IARCs and other international institutions under Article 15, and review and amend the MTA in Article 15.
- 19.4 Subject to Article 19.6, each Contracting Party shall have one vote and may be represented at session of the Governing Body by a single delegate who may be accompanied by an alternate, and by experts and advisers. Alternates, experts and advisers may take part in the proceedings of the Governing Body but may not vote, except in the case of their being duly authorized to substitute for the delegate.
- 19.5 The United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State not a Contracting Party to this Treaty, may be represented as observers at sessions of the Governing Body. Any other body or agency, whether governmental or non-governmental, qualified in fields relating to conservation and sustainable use of plant genetic resources for food and agriculture, which has informed the Secretary of its wish to be represented as an observer at a session of the Governing Body, may be admitted unless at least one

watora na posiedzeniu Organu Zarządzającego, może uzyskać zezwolenie na swoje uczestnictwo, jeśli co najmniej jedna trzecia Umawiających się Stron nie zgłosi sprzeciwu. Wydawanie zezwolenia i udział obserwatorów podlega zasadom proceduralnym przyjętym przez Organ Zarządzający.

third of the Contracting Parties present object. The admission and participation of observers shall be subject to the Rules of Procedure adopted by the Governing Body.

19.6	Państwa członkowskie organizacji będącej członkiem FAO, która jest Umawiającą się Stroną, oraz państwa członkowskie tej Organizacji, które są Umawiającymi się Stronami, posiadają prawa i zobowiązania członkowskie zgodnie z Konstytucją i Ogólnymi Zasadami FAO z niezbędnymi zmianami.	19.6	A Member Organization of FAO that is a Contracting Party and the member states of that Member Organization that are Contracting Parties shall exercise their membership rights and fulfil their membership obligations in accordance, <i>mutatis mutandis</i> , with the Constitution and General Rules of FAO.
19.7	Organ Zarządzający przyjmie oraz zmieni, w razie konieczności, te własne zasady postępowania oraz finansowania, które są niezgodne z niniejszym traktatem.	19.7	The Governing Body shall adopt and amend, as required, its own Rules of Procedure and financial rules which shall not be inconsistent with this Treaty.
19.8	Obecność delegatów reprezentujących większość Umawiających się Stron jest niezbędna dla stanowienia quorum na każdej sesji Organu Zarządzającego.	19.8	The presence of delegates representing a majority of the Contracting Parties shall be necessary to constitute a quorum at any session of the Governing Body.
19.9	Regularne posiedzenia Organu Zarządzającego odbywają się co najmniej raz na dwa lata. Posiedzenia te, na ile jest to możliwe, odbywają się w terminie bezpośrednio przed lub po regularnych sesjach Komisji ds. Zasobów Genetycznych dla Wyżywienia i Rolnictwa.	19.9	The Governing Body shall hold regular sessions at least once every two years. These sessions should, as far as possible, be held back-to-back with the regular sessions of the Commission on Genetic Resources for Food and Agriculture.
19.10	Nadzwyczajne posiedzenia Organu Zarządzającego odbywają się w terminach wyznaczonych przez Organ Zarządzający bądź na pisemną prośbę którejkolwiek z Umawiających się Stron, pod warunkiem że uzyska ona poparcie co najmniej jednej trzeciej wszystkich Umawiających się Stron.	19.10	Special Sessions of the Governing Body shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Governing Body, or at the written request of any Contracting Party, provided that this request is supported by at least one third of the Contracting Parties.
19.11	Organ Zarządzający wybiera Przewodniczącego i wiceprzewodniczących (stanowiących Biuro), zgodnie z przyjętymi zasadami postępowania.	19.11	The Governing Body shall elect its Chairperson and Vice-Chairpersons (collectively referred to as "the Bureau"), in conformity with its Rules of Procedure.

Artykuł 20

Article 20

Sekretarz

Secretary

20.1	Sekretarz Organu Zarządzającego zostaje powołany przez Dyrektora Generalnego FAO, przy akceptacji Organu Zarządzającego. Sekretarz jest wspomagany przez odpowiedni personel.	20.1	The Secretary of the Governing Body shall be appointed by the Director-General of FAO, with the approval of the Governing Body. The Secretary shall be assisted by such staff as may be required.
20.2	Sekretarz pełni następujące funkcje: (a) organizuje i zapewnia obsługę administracyjną posiedzeń Organu Zarządzającego oraz jakiegokolwiek organu pomocniczego; (b) wspiera Organ Zarządzający w pełnieniu jego funkcji, w tym wykonuje specjalne zadania, które zleci mu Organ Zarządzający;	20.2	The secretary shall perform the following functions: (a) arrange for provide administrative support for sessions of the Governing Body and for any subsidiary bodies as may be established; (b) assist the Governing Body in carrying out its functions, including the performance of specific tasks that the Governing Body may decide to assign to it;

(c) przygotowuje i składa sprawozdania ze swojej działalności do Organu Zarządzającego.	(c) report on its activities to the Governing Body.
20.3 Sekretarz przekazuje wszystkim Umawiającym się Stronom oraz Dyrektorowi Generalnemu: (a) decyzje Organu Zarządzającego w przeciągu sześćdziesięciu dni od ich przyjęcia; (b) informacje otrzymane od Umawiających się Stron zgodnie z postanowieniami niniejszego traktatu.	20.3 The secretary shall communicate to all Contracting Parties and the Director-General: (a) decisions of the Governing Body within sixty days of adoption; (b) information received from Contracting Parties in accordance with the provisions of this Treaty.
20.4 Sekretarz przygotowuje na sesje Organu Zarządzającego dokumentację, w sześciu językach Narodów Zjednoczonych.	20.4 The Secretary shall provide documentation in the six languages of the United Nations for sessions of the Governing Body.
20.5 Sekretarz współpracuje z innymi organizacjami oraz organami utworzonymi w ramach tego traktatu, a w szczególności z Sekretariatem Konwencji o różnorodności biologicznej, dla osiągnięcia celów niniejszego traktatu.	20.5 The Secretary shall cooperate with other organizations and treaty bodies, including in particular the Secretariat of the Convention on Biological Diversity, in achieving the objectives of this Treaty.

Artykuł 21

Article 21

Warunki wykonania traktatu

Compliance

Organ Zarządzający na pierwszym posiedzeniu rozważy i zatwierdzi wspomagające i efektywne procedury oraz mechanizmy operacyjne służące wdrażaniu postanowień niniejszego traktatu oraz zajmie się sprawą postępowania w przypadku nieprzestrzegania postanowień traktatu. Wymienione procedury i mechanizmy obejmują: monitoring, udzielanie, w razie konieczności, porad i pomocy w tym porad prawnych lub pomocy prawnej, w szczególności państwowi rozwijającym się i państwom w okresie transformacji ekonomicznej.

The Governing Body shall, at its first meeting, consider and approve cooperative and effective procedures and operational mechanisms to promote compliance with the provisions of this Treaty and to address issues of non-compliance. These procedures and mechanisms shall include monitoring, and offering advice or assistance, including legal advice or legal assistance, when needed, in particular to developing countries and countries with economies in transition.

Artykuł 22

Article 22

Rozstrzygnięcie kwestii spornych

Settlement of Disputes

22.1 W przypadku sporów pomiędzy Umawiającymi się Stronami dotyczących interpretacji lub zastosowań niniejszego traktatu, Strony sporu poszukują rozwiązań pojednawczych w drodze negocjacji.	22.1 In the event of a dispute between Contracting Parties concerning the interpretation or application of this Treaty, the parties concerned shall seek solutions by negotiation.
22.2 Jeśli Strony sporu nie mogą osiągnąć porozumienia w drodze negocjacji, wspólnie mogą zwrócić się o pomoc lub mediację do Strony trzeciej.	22.2 If the parties concerned cannot reach agreement by negotiation, they may jointly seek the good offices of, or request mediation, by, third party.
22.3 Z chwilą ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia do niniejszego traktatu, lub w każdym innym późniejszym terminie, Umawiająca się Strona — może pisemnie oświadczyć Depozytariuszowi, że w odniesieniu do sporu nierozstrzygniętego zgodnie z art. 22 ust. 1 i ust. 2 wyraża zgodę na zastosowanie, jako obowiązującego w trybie obowiązującym, jednego z następujących dwóch sposobów rozstrzygnięcia kwestii spornych: (a) postępowanie arbitrażowe zgodnie z procedurą zawartą w Części 1 załącznika 2 do niniejszego Traktatu; (b) skierowanie sporu do Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.	22.3 When ratifying, accepting, approving or acceding to this Treaty, or at any time thereafter, a Contracting Party may declare in writing to the Depositary that for a dispute not resolved in accordance with Article 22.1 or Article 22.2 above, it accepts one or both of the following means of dispute settlement as compulsory: (a) Arbitration in accordance with the procedure laid down in Part 1 of Annex II to this Treaty; (b) Submission of the dispute to the International Court of Justice.

22.4 Jeśli strony sporu nie przyjęły tej samej lub żadnej z procedur, o których mowa w art. 22 ust. 3, spór zostaje skierowany do postępowania pojedynczego zgodnie z Częścią 2 załącznika 2 do ninieszego traktatu, o ile strony nie osiągną porozumienia.

Artykuł 23

Poprawki do traktatu

- 23.1 Każda Umawiająca się Strona może proponować poprawki do ninieszego traktatu.
- 23.2 Poprawki do ninieszego traktatu są przyjmowane na posiedzeniu Organu Zarządzającego. Tekst proponowanych poprawek Sekretarz przekazuje Umawiającym się Stronom co najmniej sześć miesięcy przed sesją, na której poprawki te mają być przyjęte.
- 23.3 Wszystkie poprawki do ninieszego traktatu są przyjmowane wyłącznie w drodze konsensusu wszystkich obecnych na sesji Umawiających się Stron.
- 23.4 Każda poprawka przyjęta przez Organ Zarządzający wchodzi w życie w stosunku do Umawiających się Stron, które ją ratyfikowały, przyjęły lub zatwierdziły dziewięćdziesiątego dnia od daty złożenia dokumentów ratyfikacyjnych, przyjęcia lub zatwierdzenia przez dwie trzecie Umawiających się Stron ninieszego traktatu. Po tym terminie poprawka wchodzi w życie dla każdej innej Umawiającej się Strony dziewięćdziesiątego dnia od daty złożenia przez nią dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia tej poprawki.
- 23.5 Do celów ninieszego artykułu, dokument złożony przez organizację będącą członkiem FAO nie będzie liczony jako dokument dodatkowy w stosunku do dokumentów złożonych przez państwa członkowskie tej organizacji.

Artykuł 24

Załączniki

- 24.1 Załączniki do ninieszego traktatu stanowią integralną część traktatu, a odniesienie do ninieszego traktatu stanowi jednocześnie odniesienie do jej załączników.
- 24.2 Postanowienia art. 23 dotyczące trybu wnoszenia poprawek do ninieszego traktatu mają zastosowanie do poprawek wnoszonych do załączników.

Artykuł 25

Podpisanie traktatu

Niniejszy traktat jest otwarty do podpisu w siedzibie FAO od dnia 3 listopada 2001 r. do dnia 4 listopada 2002 r. dla wszystkich państw członkowskich FAO

22.4 If the parties to the dispute have not, in accordance with Article 22.3 above, accepted the same or any procedure, the dispute shall be submitted to conciliation in accordance with Part 2 of Annex II to this Treaty unless the parties otherwise agree.

Article 23

Amendments of the Treaty

- 23.1 Amendments to this Treaty may be proposed by any Contracting Party.
- 23.2 Amendments to this Treaty shall be adopted at a session of the Governing Body. The text of any proposed amendment shall be communicated to Contracting Parties by the Secretary at least six months before the session at which it is proposed for adoption.
- 23.3 All amendments to this Treaty shall only be made by consensus of the Contracting Parties present at the session of the Governing Body.
- 23.4 Any amendment adopted by the Governing Body shall come into force among Contracting Parties having ratified, accepted or approved it on the ninetieth day after the deposit of instruments of ratification, acceptance or approval by two-thirds of the Contracting Parties. Thereafter the amendment shall enter into force for any other Contracting Party on the ninetieth day after that Contracting Party deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of the amendment.
- 23.5 For the purpose of this Article, an instrument deposited by a Member Organization of FAO shall not be counted as additional to those deposited by member states of such an organization.

Article 24

Annexes

- 24.1 The annexes to this Treaty shall form an integral part of this Treaty and a reference to this Treaty shall constitute at the same time a reference to any annexes thereto.
- 24.2 The provisions of Article 23 regarding amendments to this Treaty shall apply to the amendment of annexes.

Article 25

Signature

This Treaty shall be open for signature at the FAO from 3 November 2001 to 4 November 2002 by all Members of FAO and any States that are not Mem-

oraz państw niebędących członkami FAO, ale które są członkami Narodów Zjednoczonych lub którejkolwiek z jej specjalistycznych agencji bądź Międzynarodowej Organizacji Energii Atomowej.

Artykuł 26

Ratyfikacja, przyjęcie lub zatwierdzenie

Niniejszy traktat podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu przez państwa członkowskie i państwa niebędące członkami FAO, o których mowa w art. 25. Dokumenty ratyfikacyjne, przyjęcia lub zatwierdzenia są składane u Depozytariusza.

Artykuł 27

Przystąpienie do traktatu

Niniejszy traktat jest otwarty do przystąpienia dla wszystkich państw członkowskich FAO lub państw niebędących członkami FAO, ale które są członkami Narodów Zjednoczonych lub którejkolwiek z jej specjalistycznych agencji bądź Międzynarodowej Organizacji Energii Atomowej od dnia, w którym traktat zostaje zamknięty do podpisu. Dokumenty przystąpienia zostają złożone u Depozytariusza.

Artykuł 28

Wejście w życie traktatu

- 28.1 Zgodnie z postanowieniami artykułu 29 ust. 2, niniejszy traktat wchodzi w życie dziewięćdziesiątego dnia po złożeniu czterdziestego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia, pod warunkiem że co najmniej dwadzieścia dokumentów ratyfikacyjnych, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia zostało złożonych przez Członków FAO.
- 28.2 Dla każdego państwa członkowskiego FAO i państwa, które nie jest jego członkiem, ale jest członkiem Narodów Zjednoczonych lub którejkolwiek z jej specjalistycznych agencji bądź Międzynarodowej Organizacji Energii Atomowej, które ratyfikuje, przyjmuje, zatwierdza lub przystępuje do niniejszego traktatu, wchodzi on w życie w dziewięćdziesiątym dniu po złożeniu czterdziestego dokumentu ratyfikacyjnego, zatwierdzenia, przyjęcia lub przystąpienia, zgodnie z art. 28 ust. 1.

Artykuł 29

Państwa członkowskie FAO

- 29.1 Jeśli członek organizacji będącej członkiem FAO składa dokument ratyfikacyjny, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia do niniejszego traktatu, organizacja członkowska zgodnie z postanowieniami art. II ust. 7 Konstytucji FAO, powiadamia o każdej koniecznej zmianie podziału kompetencji w stosunku do deklaracji złożonej zgodnie z wymogiem art. II ust. 5 Konstytucji FAO, w związku z przyjęciem niniejszego traktatu

bers of FAO but are Members of the United Nations, or any of its specialized agencies or of the International Atomic Energy Agency.

Article 26

Ratification, Acceptance or Approval

This Treaty shall be subject to ratification, acceptance or approval by the Members and non-Members of FAO referred to in Article 25. Instruments of ratification, acceptance, or approval shall be deposited with the Depository.

Article 27

Accession

This Treaty shall be open for accession by all Members of FAO and any States that are not Members of FAO but are Members of the United Nations, or any of its specialized agencies or of the International Atomic Energy Agency from the date on which the Treaty is closed for signature. Instruments of accession shall be deposited with the Depository.

Article 28

Entry into force

- 28.1 Subject to the provisions of Article 29.2, this Treaty shall enter into force on the ninetieth day after the deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, provided that at least twenty instruments of ratification, acceptance, approval or accession have been deposited by Members of FAO.
- 28.2 For each Member of FAO and any State that is not a Member of FAO but is a Member of the United Nations, or any of its specialized agencies or of the International Atomic Energy Agency that ratifies, accepts, approves or accedes to this Treaty after deposit, in accordance with Article 28.1, of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Treaty shall enter into force on the ninetieth day following the deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 29

Member Organizations of FAO

- 29.1 When a Member Organization of FAO deposits an instrument of ratification, acceptance approval or accession for this Treaty, the Member Organization shall, in accordance with the provisions of Article II.7 of the FAO Constitution, notify any change regarding its distribution of competence to its declaration of competence submitted under Article II.5 of the FAO Constitutions as may be necessary in light of its

tu. Każda Umawiająca się Strona niniejszego traktatu może, w każdej chwili, zwrócić się z prośbą do organizacji członkowskiej FAO, będącej Stroną niniejszego traktatu, o udzielenie informacji czy organizacja członkowska, czy jej państwa członkowskie są odpowiedzialne za wdrażanie danej problematyki, objętej niniejszym traktatem. Organizacja członkowska udzieli takiej informacji w stosownie krótkim czasie.

- 29.2 Dokumenty ratyfikacyjne, przyjęcia, zatwierdzenia, przystąpienia lub wycofania złożone przez członka organizacji członkowskiej FAO nie będą liczone jako dodatkowe w stosunku do dokumentów złożonych przez państwa członkowskie tej organizacji.

Artykuł 30

Zastrzeżenia

Do niniejszego traktatu nie mogą być zgłaszane żadne zastrzeżenia.

Artykuł 31

Państwa niebędące Stronami traktatu

Umawiające się Strony zachęcają Członków FAO lub inne Państwa, niebędące stronami niniejszego traktatu, do przyjęcia tego traktatu.

Artykuł 32

Wycofanie się z traktatu

- 32.1 Każda z Umawiających się Stron może w każdej chwili, po upływie dwóch lat od wejścia w życie niniejszego traktatu, poinformować pisemnie Depozytariusza o swoim wycofaniu się z niniejszego traktatu. Depozytariusz natomiast poinformuje wszystkie Umawiające się Strony o tym fakcie.
- 32.2 Wycofanie nabiera mocy po upływie jednego roku od daty otrzymania przez Depozytariusza takiej notyfikacji.

Artykuł 33

Wygaśnięcie traktatu

- 33.1 Niniejszy traktat wygasa automatycznie, jeśli lub w wyniku wycofania się liczba Umawiających się Stron spadnie poniżej czterdziestu, o ile pozostałe Umawiające się Strony nie zdecydują inaczej.
- 33.2 Jeżeli liczba Umawiających się Stron spadnie poniżej czterdziestu, Depozytariusz informuje wszystkie pozostałe Umawiające się Strony o tym fakcie.
- 33.3 W przypadku wygaśnięcia traktatu, zgromadzone środki finansowe są zarządzane zgodnie z zasadami finansowymi, które zostaną przyjęte przez Organ Zarządzający.

acceptance of this Treaty. Any Contracting Party to this Treaty may, at any time, request a Member Organization of FAO that is a Contracting Party to this Treaty to provide information as to which, as between the Member Organization and its member states, is responsible for the implementation of any particular matter covered by this Treaty. The Member Organization shall provide this information within a reasonable time.

- 29.2 Instruments of ratification, acceptance, approval, accession or withdrawal, deposited by a Member Organization of FAO, shall not be counted as additional to those deposited by its Member States.

Article 30

Reservations

No reservations may be made to this Treaty.

Article 31

Non-Parties

The Contracting Parties shall encourage any Member of FAO or other State, not a Contracting Party to this Treaty, to accept this Treaty.

Article 32

Withdrawals

- 32.1 Any Contracting Party may at any time after two years from the date on which this Treaty has entered into force for it, notify the Depository in writing of its withdrawal from this Treaty. The Depository shall at once inform all Contracting Parties.
- 32.2 Withdrawal shall take effect one year from the date of receipt of the notification.

Article 33

Termination

- 33.1 This Treaty shall be automatically terminated if and when, as the result of withdrawals, the number of Contracting Parties drops below forty, unless the remaining Contracting Parties unanimously decide otherwise.
- 33.2 The Depository shall inform all remaining Contracting Parties when the number of Contracting Parties has dropped to forty.
- 33.3 In the event of termination the disposition of assets shall be governed by the financial rules to be adopted by the Governing Body.

Artykuł 34

Article 34

Depozytariusz**Depository**

Dyrektor Generalny FAO pełni funkcję Depozytariusza niniejszego traktatu.

The director-General of FAO shall be the Depository of this Treaty.

Artykuł 35

Article 35

Teksty oryginalne traktatu**Authentic Texts**

Teksty niniejszego traktatu w językach arabskim, chińskim, angielskim, francuskim, rosyjskim i hiszpańskim są jednakowo autentyczne.

The Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts of this Treaty are equally authentic.

Załącznik 1

LISTA ROŚLIN UŻYTKOWYCH OBJĘTYCH SYSTEMEM WIELOSTRONNYM

Rośliny jadalne

Roślina użytkowa	Rodzaj	Uwagi
1	2	3
Drzewo chlebowe Szparagi Owies Buraki Rośliny kompleksu <i>Brassica</i>	<i>Artocarpus</i> <i>Asparagus</i> <i>Avena</i> <i>Beta</i> <i>Brassica et al.</i>	wyłącznie drzewo chlebowe obejmuje rodzaje: <i>Brassica</i> , <i>Armoracia</i> , <i>Barbarea</i> , <i>Camelina</i> , <i>Crambe</i> , <i>Diplotaxis</i> , <i>Eruca</i> , <i>Isatis</i> , <i>Lepidium</i> , <i>Raphanobrassica</i> , <i>Raphanus</i> , <i>Rorippa</i> i <i>Sinapis</i> . Dotyczy roślin oleistych i warzywnych, takich jak: kapusta, rzepak, gorczyca, gorczycznik, rukieta, rzodkiewka i rzeпа. Wyłączony jest gatunek <i>Lepidium meyenii</i>
Nikla indyjska Ciecierzycy Rośliny cytrusowe	<i>Cajanus</i> <i>Cicer</i> <i>Citrus</i>	także rodzaje <i>Poncirus</i> i <i>Fortunella</i> jako źródło podkładek
Orzech kokosowy Główne rośliny bulwiaste	<i>Cocos</i> <i>Colocasia</i> , <i>Xanthosoma</i>	taro, cocoyam, dasheen, tannia* — główne rośliny bulwiaste
Marchew Pochrzyn Manieczka Truskawka Słonecznik Jęczmień Słodkie ziemniaki Groszek Soczewica Jabłoń Kasawa	<i>Daucus</i> <i>Discorea</i> <i>Eleusine</i> <i>Fragaria</i> <i>Helianthus</i> <i>Hordeum</i> <i>Ipomoea</i> <i>Lathyrus</i> <i>Lens</i> <i>Malus</i> <i>Manihot</i>	wyłącznie <i>Manihot esculenta</i>

* Nazwy podano w języku angielskim, brak ich odpowiedników w języku polskim.

1	2	3
Banan Ryż Proso Fasola Groszek Żyto Ziemniak	<i>Musa</i> <i>Oryza</i> <i>Pennisetum</i> <i>Phaseolus</i> <i>Pisum</i> <i>Secale</i> <i>Solanum</i>	z wyjątkiem <i>Musa textilis</i> z wyjątkiem <i>Phaseolus polyanthus</i> łącznie z sekcją <i>tuberosa</i> , z wyjątkiem <i>Solanum phureja</i> łącznie z sekcją <i>solanum melongena</i>
Bakłażan	<i>Solanum</i>	
Sorgo Pszenżyto Pszenica Wyka/bób Turzyca Kukurydza	<i>Sorghum</i> <i>Triticosecale</i> <i>Triticum et al.</i> <i>Vicia</i> <i>Vigna</i> <i>Zea</i>	także <i>Agropyron</i> , <i>Elymus</i> i <i>Secale</i> z wyjątkiem <i>Zea perennis</i> , <i>Zea diploperennis</i> i <i>Zea luxurians</i>

Rośliny pastewne

Rodzaj	Gatunek
MOTYLKOWE <i>Astragalus</i> <i>Canavalia</i> <i>Coronilla</i> <i>Hedysarum</i> <i>Lathyrus</i> <i>Lespedeza</i> <i>Lotus</i> <i>Lupinus</i> <i>Medicago</i> <i>Melilotus</i> <i>Onobrychis</i> <i>Ornithopus</i> <i>Prosopis</i> <i>Pueraria</i> <i>Trifolium</i>	<i>chinensis</i> , <i>cicer</i> , <i>arenarius</i> <i>ensifformis</i> <i>varia</i> <i>coronarum</i> <i>cicera</i> , <i>ciliolatus</i> , <i>hirsutus</i> , <i>ochrus</i> , <i>odoratus</i> , <i>sativus</i> <i>cuneata</i> , <i>striata</i> , <i>stipulacea</i> <i>corniculatus</i> , <i>subbiflorus</i> , <i>uliginosus</i> <i>albus</i> , <i>angustifolius</i> , <i>luteus</i> <i>arborea</i> , <i>falcata</i> , <i>sativa</i> , <i>scutellata</i> , <i>rigidula</i> , <i>truncatula</i> <i>albus</i> , <i>officinalis</i> <i>viciifolia</i> <i>sativus</i> <i>affinis</i> , <i>alba</i> , <i>chilensis</i> , <i>nigra</i> , <i>pallida</i> <i>phaseoloides</i> <i>alexandrum</i> , <i>alpestre</i> , <i>ambiguum</i> , <i>angustifolium</i> , <i>arvense</i> , <i>agrocicerum</i> , <i>hybridum</i> , <i>incarnatum</i> , <i>pratense</i> , <i>repens</i> , <i>resupinatum</i> , <i>rupepellianum</i> , <i>semipilosum</i> , <i>subterraneum</i> , <i>vesiculosum</i>
TRAWY <i>Andropogon</i> <i>Andropyron</i> <i>Agrostis</i> <i>Alopecurus</i> <i>Arrhenatherum</i> <i>Dactylis</i> <i>Festuca</i> <i>Lolium</i> <i>Phalaris</i> <i>Phleum</i> <i>Poa</i> <i>Tripsacum</i>	<i>gayanus</i> <i>crisatum</i> , <i>desertorum</i> <i>stolonifera</i> , <i>tenuis</i> <i>pratensis</i> <i>elatius</i> <i>glomerata</i> <i>arundinacea</i> , <i>gigantea</i> , <i>heterophylla</i> , <i>ovina</i> , <i>pratensis</i> , <i>rubra</i> <i>hybridum</i> , <i>multiflorum</i> , <i>perenne</i> , <i>rigidum</i> , <i>temulentum</i> <i>aquatica</i> , <i>arundinacea</i> <i>pratense</i> <i>alpina</i> , <i>annua</i> , <i>pratensis</i> <i>laxum</i>
INNE <i>Atriplex</i> <i>Salsola</i>	<i>halimus</i> , <i>nummularia</i> <i>vermiculata</i>

ANNEX I

LIST OF CROPS COVERED UNDER THE MULTILATERAL SYSTEM

Food crops

Crop	Genus	Observations
1	2	3
Breadfruit Asparagus Oat Beet Brassica complex	<i>Artocarpus</i> <i>Asparagus</i> <i>Avena</i> <i>Beta</i> <i>Brassica</i> et. al.	Breadfruit only. Genera included are: <i>Brassica</i> , <i>Armoracia</i> , <i>Barbarea</i> , <i>Camelina</i> , <i>Crambe</i> , <i>Diplotaxis</i> , <i>Eruca</i> , <i>Isatis</i> , <i>Lepidium</i> , <i>Raphanobrassica</i> , <i>Raphanus</i> , <i>Rorippa</i> , and <i>Sinapis</i> . This comprises oilseed and vegetable crops such as cabbage, repeseed, mustard, cress, rocket, radish, and turnip. The species <i>Lepidium meyenii</i> (maca) is excluded.
Pigeon Pea Chickpea Citrus	<i>Cajanus</i> <i>Cicer</i> <i>Citrus</i>	Genera <i>Poncirus</i> and <i>Fortunella</i> are included as root stock.
Coconut Major aroids	<i>Cocos</i> <i>Colocasia</i> , <i>Xanthosoma</i>	Major aroids include taro, cocoyam, dasheen and tannia.
Carrot Yams Finger Millet Strawberry Sunflower Barley Sweet Potato Grass pea Lentil Apple Cassava Banana/Plantain Rice Pearl Millet Beans Pea Rye Potato	<i>Daucus</i> <i>Dioscorea</i> <i>Eleusine</i> <i>Fragaria</i> <i>Helianthus</i> <i>Hordeum</i> <i>Ipomoea</i> <i>Lathyrus</i> <i>Lens</i> <i>Malus</i> <i>Manihot</i> <i>Musa</i> <i>Oryza</i> <i>Pennisetum</i> <i>Phaseolus</i> <i>Pisum</i> <i>Secale</i> <i>Solanum</i>	
Eggplant Sorghum Triticale Wheat	<i>Solanum</i> <i>Sorghum</i> <i>Triticosecale</i> <i>Triticum</i> et. al.	<i>Manihot esculenta</i> only. Except <i>Musa textilis</i> . Except <i>Phaseolus polyanthus</i> . Section <i>tuberosa</i> included, except <i>Solanum phureja</i> . Section <i>melongena</i> included.
Faba Bean/Vetch Cowpea et al. Maize	<i>Vicia</i> <i>Vigna</i> <i>Zea</i>	Including <i>Agropyron</i> , <i>Elymus</i> , and <i>Secale</i> . Excluding <i>Zea perennis</i> , <i>Zea diploperennis</i> , and <i>Zea luxurians</i> .

Forages

Genera	Species
LEGUME FORAGES	
<i>Astragalus</i>	<i>chinensis, cicer, arenarius</i>
<i>Canavalia</i>	<i>ensiformis</i>
<i>Coronilla</i>	<i>varia</i>
<i>Hedysarum</i>	<i>coronarum</i>
<i>Lathyrus</i>	<i>cicera, ciliolatus, hirsutus, ochrus, odoratus, sativus</i>
<i>Lespedeza</i>	<i>cuneata, striata, stipulacea</i>
<i>Lotus</i>	<i>corniculatus, subbiflorus, uliginosus</i>
<i>Lupinus</i>	<i>albus, angustifolius, luteus</i>
<i>Medicago</i>	<i>arborea, falcata, sativa, scutellata, rigidula, truncatula</i>
<i>Melilotus</i>	<i>albus, officinalis</i>
<i>Onobrychis</i>	<i>viciifolia</i>
<i>Ornithopus</i>	<i>sativus</i>
<i>Prosopis</i>	<i>affinis, alba, chilensis, nigra, pallida</i>
<i>Pueraria</i>	<i>phaseoloides</i>
<i>Trifolium</i>	<i>alexandrinum, alpestre, ambiguum, angustifolium, arvense, agrocicerum, hybridum, incarnatum, pratense, repens, resupinatum, rueppellianum, semipilosum, subterraneum, vesiculosum</i>
GRASS FORAGES	
<i>Andropogon</i>	<i>gayanus</i>
<i>Agropyron</i>	<i>cristatum, desertorum</i>
<i>Agrostis</i>	<i>stolonifera, tenuis</i>
<i>Alopecurus</i>	<i>pratensis</i>
<i>Arrhenatherum</i>	<i>elatius</i>
<i>Dactylis</i>	<i>glomerata</i>
<i>Festuca</i>	<i>arundinacea, gigantea, heterophylla, ovina, pratensis, rubra</i>
<i>Lolium</i>	<i>hybridum, multiflorum, perenne, rigidum, temulentum</i>
<i>Phalaris</i>	<i>aquatica, arundinacea</i>
<i>Phleum</i>	<i>pratense</i>
<i>Poa</i>	<i>alpina, annua, pratensis</i>
<i>Tripsacum</i>	<i>laxum</i>
OTHER FORAGES	
<i>Atriplex</i>	<i>halimus, nummularia</i>
<i>Salsola</i>	<i>vermiculata</i>

Załącznik 2

ANNEX II

Część 1

Part 1

Arbitraż**Arbitration**

Artykuł 1

Article 1

Strona występująca z roszczeniem powiadamia Sekretarza, że Strony kierują spór do arbitrażu zgodnie z art. 22. Powiadomienie powinno określać przedmiot arbitrażu i wskazywać w szczególności te artykuły traktatu, których interpretacja lub zastosowanie są przedmiotem sporu. Jeżeli Strony nie osiągną zgody, co do przedmiotu sporu zanim Przewodniczący trybunału zostanie wyznaczony, trybunał arbitrażowy określi przedmiot sporu. Sekretarz przekazuje otrzymane informacje Umawiającym się Stronom traktatu.

The claimant party shall notify the Secretary that the parties to the dispute are referring it to arbitration pursuant to Article 22. The notification shall state the subject-matter of arbitration and include, in particular, the articles of this Treaty, the interpretation or application of which are at issue. If the parties to the dispute do not agree on the subject matter of the dispute before the President of the tribunal is designated, the arbitral tribunal shall determine the subject matter. The Secretary shall forward the information thus received to all Contracting Parties to this Treaty.

Artykuł 2

1. W sporach między dwiema Stronami, trybunał arbitrażowy składa się z trzech członków. Każda ze stron sporu powołuje arbitra, a dwóch w ten sposób powołanych arbitrów wyznaczy, za obopólną zgodą, trzeciego arbitra, który będzie pełnił funkcję Przewodniczącego trybunału. Przewodniczący trybunału nie może być obywatelem jednej ze Stron sporu ani jego stałe miejsce zamieszkania nie może być na terytorium jednej ze Stron sporu, ani być zatrudnionym przez którąkolwiek z nich bądź mieć jakkolwiek związek ze sprawą w innym charakterze.

2. W sporach pomiędzy więcej niż dwiema Umawiającymi się Stronami, Strony posiadające wspólny interes w sporze powołają wspólnie jednego arbitra.

3. Każdy wakat jest wypełniany w sposób określony dla pierwotnego powołania arbitra.

Artykuł 3

1. Jeśli Przewodniczący trybunału arbitrażowego nie zostanie wyznaczony w przeciągu dwóch miesięcy od powołania drugiego arbitra, Dyrektor Generalny FAO, na wniosek którejkolwiek ze stron sporu, wyznaczy Przewodniczącego w przeciągu następných dwóch miesięcy.

2. Jeśli jedna ze stron sporu nie powoła arbitra w przeciągu dwóch miesięcy od otrzymania wniosku, druga strona może poinformować o tym fakcie Dyrektora Generalnego FAO, który wyznaczy go w przeciągu następných dwóch miesięcy.

Artykuł 4

Trybunał arbitrażowy podejmuje decyzje zgodnie z postanowieniami niniejszego traktatu i prawem międzynarodowym.

Artykuł 5

Jeśli Strony sporu nie uzgodnią inaczej, trybunał arbitrażowy ustala własne zasady postępowania.

Artykuł 6

Trybunał arbitrażowy może, na wniosek jednej ze Stron sporu, zalecić niezbędne tymczasowe środki zabezpieczające.

Artykuł 7

Strony sporu wspomagają pracę trybunału arbitrażowego wykorzystując wszystkie dostępne im środki, a w szczególności:

- (a) przekazują mu wszystkie stosowne dokumenty, informacje i materiały; oraz
- (b) w razie konieczności, umożliwiają mu, powołanie świadków lub ekspertów oraz uzyskanie ich zeznań.

Article 2

1. In disputes between two parties to the dispute, the arbitral tribunal shall consist of three members. Each of the parties to the dispute shall appoint an arbitrator and the two arbitrators so appointed shall designate by common agreement the third arbitrator who shall be the President of the tribunal. The latter shall not be a national of one of the parties to the dispute, nor have his or her usual place or residence in the territory of one of these parties to the dispute, nor be employed by any of them, nor have dealt with the case in any other capacity.

2. In disputes between more than two Contracting Parties, parties to the dispute with the same interest shall appoint one arbitrator jointly by agreement.

3. Any vacancy shall be filled in the manner prescribed for the initial appointment.

Article 3

1. If the President of the arbitral tribunal has not been designated within two months of the appointment of the second arbitrator, the Director-General of FAO shall, at the request of a party to the dispute, designate the President within a further two-month period.

2. If one of the parties to the dispute does not appoint an arbitrator within two months of receipt of the request, the other party may inform the Director-General of FAO who shall make the designation within a further two-month period.

Article 4

The arbitral tribunal shall render its decisions in accordance with the provisions of this Treaty and international law.

Article 5

Unless the parties to the dispute otherwise agree, the arbitral tribunal shall determine its own rules of procedure.

Article 6

The arbitral tribunal may, at the request of one of the parties to the dispute, recommend essential interim measures of protection.

Article 7

The parties to the dispute shall facilitate the work of the arbitral tribunal and, in particular, using all means at their disposal, shall:

- (a) Provide it with all relevant documents, information and facilities; and
- (b) Enable it, when necessary, to call witnesses or experts and receive their evidence.

Artykuł 8

Strony sporu i arbitrzy mają obowiązek ochrony tajności każdej informacji, którą otrzymują jako tajną w trakcie postępowania prowadzonego przez trybunał arbitrażowy.

Article 8

The parties to the dispute and the arbitrators are under an obligation to protect the confidentiality of any information they receive in confidence during the proceedings of the arbitral tribunal.

Artykuł 9

Jeżeli ze względu na szczególne okoliczności trybunał arbitrażowy nie postanowi inaczej, Strony sporu pokrywają koszty trybunału w równych częściach. Trybunał prowadzi wykaz swoich wszystkich kosztów i przedstawia Stronom ich ostateczne zestawienie.

Article 9

Unless the arbitral tribunal determines otherwise because of the particular circumstances of the case, the costs of the tribunal shall be borne by the parties to the dispute in equal shares. The tribunal shall keep a record of all its costs, and shall furnish a final statement thereof to the parties to the dispute.

Artykuł 10

Każda z Umawiających się Stron posiadająca interes o charakterze prawnym w przedmiocie sporu, który może być naruszony przez podjęte decyzje w danej sprawie, może za zgodą trybunału włączyć się w tok postępowania.

Article 10

Any Contracting Party that has an interest of a legal nature in the subject-matter of the dispute which may be affected by the decision in the case, may intervene in the proceedings with the consent of the tribunal.

Artykuł 11

Trybunał może rozpatrywać i podejmować decyzje w sprawie roszczeń wzajemnych, wynikających bezpośrednio z przedmiotu sporu.

Article 11

The tribunal may hear and determine counter-claims arising directly out of the subject-matter of the dispute.

Artykuł 12

Decyzje zarówno proceduralne, jak i merytoryczne podejmowane są przez trybunał większością głosów jego członków.

Article 12

Decisions both on procedure and substance of the arbitral tribunal shall be taken by a majority vote of its members.

Artykuł 13

Jeżeli jedna ze Stron sporu nie stawi się przed trybunałem arbitrażowym lub nie podejmie obrony swoich roszczeń, druga Strona może zwrócić się z wnioskiem do trybunału o kontynuowanie postępowania i wydanie orzeczenia. Nieobecność Strony sporu lub zaniechanie obrony przez Stronę sporu nie może stanowić przeszkody w postępowaniu. Przed ogłoszeniem swojej decyzji trybunał arbitrażowy, musi upewnić się, że skarga ma oparcie w faktach i w prawie.

Article 13

If one of the parties to the dispute does not appear before the arbitral tribunal or fails to defend its case, the other party may request the tribunal to continue the proceedings and to make its award. Absence of a party to dispute or a failure of a party to the dispute to defend its case shall not constitute a bar to the proceedings. Before rendering its final decision, the arbitral tribunal must satisfy itself that claim is well founded in fact and law.

Artykuł 14

Trybunał wydaje swoją ostateczną decyzję w ciągu pięciu miesięcy od daty ukonstytuowania się, chyba że uzna za konieczne przedłużenie jej wydania na okres nie dłuższy niż następane pięć miesięcy.

Article 14

The tribunal shall render its final decision within five months of the date on which it is fully constituted unless it finds it necessary to extend the time-limit for a period which should not exceed five more months.

Artykuł 15

Ostateczna decyzja trybunału arbitrażowego ogranicza się do przedmiotu sporu i podaje podstawy jej wydania. Zawiera ona nazwiska członków uczestniczących w jej sformułowaniu oraz datę wydania tej decyzji. Każdy członek trybunału może dołączyć do ostatecznej decyzji odrębną opinię lub opinię różniącą się od decyzji końcowej.

Article 15

The final decision of the arbitral tribunal shall be confined to the subject-matter of the dispute and shall state the reasons on which it is based. It shall contain the names of the members who have participated and the date of the final decision. Any member of the tribunal may attach a separate or dissenting opinion to the final decision.

Artykuł 16

Orzeczenie jest wiążące dla Stron sporu. Nie podlega ono apelacji, chyba że Strony sporu uzgodniły uprzednio procedurę apelacyjną.

Artykuł 17

Jakakolwiek rozbieżność, która może powstać między Stronami sporu co do interpretacji lub sposobu wykonania ostatecznej decyzji, może być przez każdą Stronę przedstawiona do rozstrzygnięcia trybunaltowi arbitrażowemu, który wydał tę decyzję.

Część 2

Postępowanie pojednawcze

Artykuł 1

Komisja pojednawcza powoływana jest na wniosek jednej ze Stron sporu. Komisja składa się, jeśli Strony sporu nie uzgodnią inaczej, z pięciu członków, po dwóch wyznaczonych przez każdą ze Stron sporu oraz przewodniczącego, wybranego wspólnie przez tych członków.

Artykuł 2

W sporach między więcej niż dwiema Stronami, Strony posiadające ten sam interes powołują wspólnie swoich członków komisji. W przypadku gdy dwie Strony lub więcej posiadają odrębne interesy lub nie mogą zdecydować czy posiadają ten sam interes, wówczas powołują one swoich członków oddzielnie.

Artykuł 3

Jeżeli Strony nie wyznaczą członków komisji pojednawczej w ciągu dwóch miesięcy od daty wniosku o utworzenie takiej komisji, wówczas Dyrektor Generalny FAO, na prośbę Strony sporu wyznacza tych członków w ciągu następujących dwóch miesięcy.

Artykuł 4

Jeżeli Przewodniczący komisji pojednawczej nie zostanie wybrany w ciągu dwóch miesięcy od daty wyznaczenia ostatniego z członków komisji, wówczas Dyrektor Generalny FAO, jeżeli zostanie o to poproszony przez Stronę sporu, wyznacza Przewodniczącego w ciągu następujących dwóch miesięcy.

Artykuł 5

Komisja pojednawcza podejmuje decyzje większością głosów. Jeżeli Strony sporu nie zdecydują inaczej, ustala ona swoją własną procedurę. Komisja przedstawia propozycję rozwiązania sporu, którą Strony rozważą w dobrej wierze.

Artykuł 6

Rozbieżności co do kompetencji komisji pojednawczej rozstrzygane są przez tę komisję.

Article 16

The award shall be binding on the parties to the dispute. It shall be without appeal unless the parties to the dispute have agreed in advance to an appellate procedure.

Article 17

Any controversy which may arise between the parties to the dispute as regards the interpretation or manner of implementation of the final decision may be submitted by either party to the dispute for decision to the arbitral tribunal which rendered it.

Part 2

Conciliation

Article 1

A conciliation commission shall be created upon the request of one of the parties to the dispute. The commission shall, unless the parties to the dispute otherwise agree, be composed of five members, two appointed by each party concerned and a President chosen jointly by those members.

Article 2

In disputes between more than two Contracting Parties, parties to the dispute with the same interest shall appoint their members of the commission jointly by agreement. Where two or more parties to the dispute have separate interests or there is a disagreement as to whether they are of the same interest, they shall appoint their members separately.

Article 3

If any appointments by the parties to the dispute are not made within two months of the date of the request to create a conciliation commission, the Director-General of FAO shall, if asked to do so by the party to the dispute that made the request, make those appointments within a further two-month period.

Article 4

If a President of the conciliation commission has not been chosen within two months of the last of the members of the commission being appointed, the Director-General of FAO shall, if asked to do so by a party to the dispute, designate a President within a further two-month period.

Article 5

The conciliation commission shall take its decisions by majority vote of its members. It shall, unless the parties to the dispute otherwise agree, determine its own procedure. It shall render a proposal for resolution of the dispute, which the parties shall consider in good faith.

Article 6

A disagreement as to whether the conciliation commission has competence shall be decided by the commission.

Po zaznajomieniu się z powyższym traktatem, w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że:

- został on uznany za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,
- jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony wraz z deklaracją złożoną przez Rzeczpospolitą Polską, dotyczącą interpretacji art. 12 ust. 3 lit. d traktatu,
- będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie, dnia 15 października 2004 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*

L.S.

Prezes Rady Ministrów: *M. Belka*